

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZSZER SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGÓ I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM
 MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGÓ BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 424

TELEFON: 150-597. — MŰSZAKI ÜGYEKBEN 146-500.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZÁSÁBÓL
 A M. KIR. POSTA JOGASZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISÉLOI ORSZAGOS EGYESULETNEK
 SZERKESZTŐ-BIZOTTSAGA.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. FORSTER KÁROLY M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. NAGY SÁNDOR

M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRSSZERKESZTŐ:

RAKOSI GYÖRGY

M. KIR. POSTAFŐMÉRŐK

A csomagszállítási szerződés okiratai.

Írta: POLGÁR GÉZA okl. közgazda, m. kir. posta s.-titkár.

Documents concernant le traité du transport des colis.

Par Géza Polgár économiste diplômé, aide-secrétaire des postes.

Des documents figurant auprès du traité de transport des colis et des traités s'y rattachant, l'auteur s'occupe du bulletin de dépôt et du bulletin d'expédition. Cet article est en rapport avec les études du même auteur parues dans les Nos 1 et 2 de notre Revue.

A „Magyar Posta“ f. évi januári és februári számában megjelent: „A csomagszállítás gazdasági és jogi sajátosságainak alapvonalai“ című tanulmányomban, a postai csomagszállítás közlekedéspolitikai vonatkozásainak érintésével, a csomagszállítási szerződés létrejöttelének gazdaságjogi momentumait, a szerződés teljesítésének különböző fázisait, ú. m. a fuvarozás végrehajtását, a kötelemből eredő díjfizetések teljesítését és az eredeti kötelelemhez csatlakozó mellékszerződésekben foglalt ú. n. utólagos kötelek teljesítését ismertettem.

Ebben a tanulmányomban folytatólagosan a csomagszállítási szerződésnél és az ahhoz csatlakozó mellékszerződéseknel előforduló postakezelési iratok (okiratok) közül a jellegzetesebbeknek, nevezetesen a *feladóvevénynek* és *szállítólevélnek* ismertetését tűztem ki közelebbi célul.

A csomagszállítási szerződésnél a bizonyító erejű említett iratok (okiratok) közül, a szerződés egyes mozzanatainak megfelelően foglalkozunk először a felvételnél és az utólagos kötelek érvényesítésénél előforduló feladóvevény szerepével. A csomagszállítási szerződésnél okirat alatt, éppen úgy, mint a magánjog egyéb területein, olyan iratokat értünk, amelyeknek valamilyen bizonyító erejük van. A csomagszállításnál a szállításra való átvétel tényét és idejét bizonyító okiratoknak alkalmazását hasonlóan a gazdasági élet más ágazataihoz,

ama célszerűség folytán jelentkező gazdasági és jogi szükségszerűség hozta létre, hogy olyan esetekben, amikor valaki valamely gazdasági célzattal átad valamely dolgot, úgy arról az esetleg szükséges bizonyítékszolgáltatás miatt írásbeli elismerést nyerjen. Ilyen írásos átvételi elismerést jelent a postakezelésnél a könyvelt küldeményekről kiállított feladóvevényeknek az alkalmazása. A feladóvevénynek általában *három irányú jogi jelentősége van:*

Egyfelől bizonyítja a szállítási szerződés megkötését, vagyis a szállításra való átvétel tényét és idejét. Másfelől a szerződéshez csatlakozó esetleges utólagos kötelek érvényesítésénél (kártérítési, díjtérítési igényemeléseknél és utólagos rendelkezéseknél) az igényjogsultság: feladói minőség igazolására szolgál. Végül nyugta, vagyis tartozás elismerés jellege van azon összegek tekintetében, amelyeket a feladó feladás alkalmával a postának fizetett (v. ö. Nánássy: A vasúti árufuvarozási jog, 80. old.). Az utóbbi jelentősége különösen ott dom borodik ki határozottan, ahol a felvevő okmányokból a lerótt díjak, illetőleg azok összegét nem lehet megállapítani (ajánlott küldeményeknél és csomagoknál), ennél fogva a feladóvevény utóbbi jogi sajátossága annak pozitív tartalmához feltétlenül hozzátartozik (v. ö. Hollós ellentétes álláspontját: Posta- és távirójog, 43. old.).

Mindhárom esetben tehát a feladóvevény bizonyító erővel bíró okirat olyan értelemben véve, hogy a posta részéről a szállításra való átvétel, a feladó részére pedig a szállításra való átadás tényét és idejét, ugyancsak a feladó részére az utólagos kötelek érvényesítésére való jogosultságot — a feladói minőséget —, valamint az esedékes díjkötelezettség teljesítésének megtörténtét s a posta részéről annak elfogadását bizonyítja.

A fenti összefoglalással a feladóvevény jogi jelentőségének pozitív tartalmát ki is meritettük. A felsorolt pozitív sajátosságokkal szemben ki kell emelnünk azokat a negatív momentumokat, amelyek szerint a feladóvevény nem bizonyítja a csomagszállítási szerződés teljesítését, vagyis a csomag kézbesítését, valamint a szerződéshez csatlakozó esetleges mellékszerződésben foglalt kötelezettség teljesítését (pl. az utánvétel beszédését).

A feladóvevény kiállítását a könyvelt küldeményeknél a postajog kötelezővé teszi és megszabja mind a feladóvevény alakját, mind annak tartalmát azáltal, hogy lényeges adatait taxative sorolja fel. (A. I. Szab. 61. §. 4. p.) Ebből a szabályozásból viszont az következik, hogy a lényeges adatok bármelyikének hiánya esetében a feladóvevényt érvénytelennek kell tekinteni. (A. I. Szab. 110. §. 3. p.)

Ilyen alapon vizsgálva tehát a feladóvevény jogi természetét, olyan *formál okiratnak* lehetne minősíteni, amely csak akkor jogérvényes, ha abban az előírt lényeges kellékek (csomagoknál címzett neve, rendeltetési hely, ragszám, súly, esetleges érték, fizetett díjak, aláírás, bélyegző-lenyomat) hiánytalanul megvannak s így az előírt lényeges kellékek bármelyikének hiánya esetén, a feladóvevény tulajdonosa a csomagszállítási szerződésből, az ahhoz csatlakozó esetleges mellékszerződésből (utánvétel) és utólagos kötelemből (pl. kártérítés) eredő igényeit nem érvényesítheti.

Tekintettel azonban arra, hogy a feladóvevény nem értékpapír vagy *rektapapír*, amelyben kötelem incorporálva van, hanem csak *egyszerű bizonyítási okirat*, ennél fogva ebből következik, hogy a hiányos, fogyatékos feladóvevények felmutatása esetén az igényjogsultság (személyazonosság) igazolása után nem lehet a feladótól elvenni azt a jogot, hogy az utólagos kötelmekből eredő igényeit érvényesíthesse abban az esetben, ha a küldemény postai kezelését a posta okirataiból meg lehet állapítani és be lehet bizonyítani. (110. §. 3. p.) A postának a szállítási szerződésből eredő kötelezettsége a feladóval szemben ugyanis nem a szabályszerű alakban kiállított feladóvevényen nyugszik, hanem az a feladóvevénytől függetlenül önállóan létezik és gyökerét nem a feladó-vevényben, hanem abban a kötelmi jogviszonyban (szerződésben) nyeri, amely a küldemény feladása alkalmával a posta és a feladó között létrejött.

A postai küldemények tömeges feladásánál használt feladójegyzék és feladókönyv jogi sajátosságai a csomagszállítási szerződésnél általában véve egyenlők a feladóvevény jogi sajátosságaival. Mint érdekes különbséget megemlíthetjük itten, hogy a vasúti fuvarozásnál bár a belföldi fuvarozási jog (V. Ü. Sz.) szintén ismeri a fuvarozásra való felvétel elismerésének — a felvételi elismervényen kívül — a nyugtakönyvi vagy más ehhez hasonló elismerését (feladási bizonyítvány), mégis ez csak a felvétel megtörténtét bizonyítja, azonban nem szolgál a feladói minőség igazolására és nem használható fel az utólagos kötelmekből eredő igények (díjfizetés, utólagos rendelkezés) érvényesítésénél sem. Végezetül ki kell emelnünk, hogy a postai feladóvevénynek s így az ezt helyettesítő feladó jegyzéknek (könyvnek) is *ex lege közokirat jellege van*. (Kúria 4582/1899; 11.278/1902.) A csomagszállítási szerződés megkötésénél a feladóvevény kiállításán kívül, alaki előfeltételként szerepel a csomagszállítási szerződés lényegét és módozatait magában foglaló szállítólevélnek és az esetleg szükséges különleges célokat szolgáló egyéb kísérő-okiratoknak a kiállítása is. A „Postaüzleti szabályzat“ 46. §-ában foglaltak szerint, szállítási okiratok gyűjtő fogalma alá, a közönséges és utánvételes szállítólevelet (szállítójegyzéket), a budapesti helyi csomagok szállításához használt kézbesítési vevényt, az egyéb kísérő szállítási okiratok körébe pedig a külföldre szóló csomagok szállításánál használt vámrunyilatkozatot, valamint az egyéb különleges szállítási okiratokat (származási bizonyítvány, kísérőjegy, előjegyzési jegy, kiviteli nyilatkozat, stb.) kell soroznunk.

A szállítási okiratok közül ebben a tanulmányomban csupán a szállítólevélnek (szállítójegyzéknek) a szerepével foglalkozom. Kövesük nyomon tehát a szállítólevél útját annak forgalombahozatalától, illetőleg felhasználásától a kézbesítésig és vizsgáljuk annak jogi sajátosságait a csomagszállítási szerződés létrejövele, vagyis a felhasználás előtt, valamint a szerződés mindhárom periódusában, nevezetesen annak megkötésekor, végrehajtása — teljesítése — alatt és az abban foglalt kötelezettségek teljesítése után.

A postai szállítólevél — mint ismeretes — a postai értékcikkek közé tartozik (A. 1. Szab. 46. §. 1. p.), ennél fogva annak kibocsátására csupán a postakincstár (A. 1. Szab. 12. §. 1. p.), forgalombahozatalára

pedig csak a posta szervei és az eladással megbízott értékcikkárusítók jogosultak. (A. 1. Szab. 12. §. 4. p.)

A postai szállítólevél értékcikk-jellege csak addig tart, amíg felhasználásra nem kerül s a posta tulajdonába át nem megy.

A szállítólevél értékcikk-jellegét tehát azáltal sem veszti el, ha annak rovatait kitöltik, de a szállítólevélhez tartozó csomag bármi oknál fogva feladásra nem kerül, illetőleg, ha a csomag felvételét a posta, az üzletszabályzatban előírt valamely oknál fogva megtagadja.

A feladásra nem került csomag szállítólevelét, illetőleg a kitöltött, de csomagszállításhoz fel nem használt, vagy elrontott szállítólevelet, mivel azon pénzügyi bélyeglenyomat van, a posta ráfizetéssel a szállítólevél értékcikk jellege folytán cseréli be (A. 1. Szab. 14. §. 2. p.). A szállítólevél a csomag feladása alkalmával a fél tulajdonából a posta tulajdonába megy át s ezzel egyidejűleg a posta *kezelési és számadás-tételi okiratává válik.* (A. 1. Szab. 16. §. 1. p.)

A szállítólevél használata a csomagszállításnál a szerződő felek (posta és feladó), valamint a címzett érdekeit egyaránt szolgálja.

Postakezelési szempontból a csomagszállítás tartama alatt a szállítólevél használatának az a célja, hogy a felvevő, indító és leadó szolgálatban egyaránt a nagy súlyú és kézbe könnyen nem vehető küldemények kezelését megkönnyítse. (Hollós: Postajog, 46. old.) A feladó részéről a kitöltött és a felvevő postai közegnek átadott szállítólevelet a csomagszállítási szerződés megkötésére irányuló *formális ajánlat-tételnek lehet tekinteni.* Ugyancsak a feladó részére a posta által átvett s a szükséges adatokkal kiegészített, valamint keletbélyegzőlenyomattal ellátott szállítólevél — a feladóvevény mellett, — egyúttal a szállítási szerződés tartalmának is bizonyítéka.

A feladó és címzett részére egyaránt azért szükséges, illetőleg legalább is előnyös a szállítólevél használata, mert a címzett rendszerint a szállítólevél adatai, esetleg a szelvényre írt közlemény alapján értesül arról, hogy a feladó milyen küldeményt (árut) küldött neki és a csomagszállítási szerződést a feladó a postával milyen *feltételek mellett kötötte meg* (bérmentetlenül vagy bérmentesítve küldötte a csomagot, stb.).

A szállítólevél tehát tájékoztatja a címzettet a csomagszállítási szerződés *egész tartalmáról* és ennek adatai alapján szerezhethet meggyőződést arról is, hogy a csomag, amelyet részére kézbesítenek, tényleg azonos-e azzal, amelyet a feladó neki küldött.

A szállítólevélnek, mint a csomagot kísérő *nyílt levélnek, bizonyos informatív (tudósító) jellege van,* éppen úgy, mint a vasúti fuvarozásnál a fuvarlevélnek. A címzett csak a csomaghoz tartozó szállítólevél szabályszerű nyugtázásával lép be a szállítási szerződésbe s mivel a szállítólevél (illetőleg ennek hiánya esetében a pótszállítólevél) *kézbesítési okiratul* szolgál, ezért a szállítási szerződés szabályszerű teljesítése esetén azt feltétlenül meg kell őrizni.

A Postaüzleti Szabályzat, ama rendelkezése folytán, hogy a csomagot postai értékcikként árusított közönséges, illetőleg utánvételes szállítólevéllel (szállítójegyzékkel) kell feladni (46. §. 1. p.) — meg-
szabja az egyes *szállítóokiratok alakját.*

A szállítólevelek *tartalmát* illetően az üzletszabályzat különbséget

tesz aszerint, hogy milyen adatokat *kell* az egyes szállítóleveleknek tartalmazni (szükséges, lényeges adatok), és milyen adatokat *tartalmazhat* ezenfelül a szállítólevél (esetleges adatok). (46. §. 1—2. p.)

Kérdés azonban, hogy a megszabott *lényeges adatok* hiányának mi a következménye. A csomagszállítási szerződés nem olyan formális szerződés, mint a váltó, ennél fogva a szükséges adatok nem abszolút érvényességi kellékek abban az értelemben, hogy valamelyiküknek a hiánya az ügylet semmiségét eredményezi, csupán azt a joghatást szüli, hogy a postának joga van a csomag átvételét mindaddig megtagadni, amíg a feladó a hiányzó adatot (adatokat) nem pótolta. Visszaautasítási kötelezettségről azonban csak akkor lehet szó, ha a hiányzó adat nélkül az ügylet teljesítése lehetetlen (pl. a címzett neve, rendeltetési hivatal hiányzik.).

Egyéb szükséges adat hiányában a posta a szerződést végre is hajthatja, azonban az ebből eredő joghátrányokat — vagyis a hiányzó adat minden következményét a feladónak kell viselni.

Esetleges adatok bejegyzésére csak akkor van szükség, ha bizonyos körülmények fennforognak (értéknyilvánítás, expressz kikötés), vagy ha feladó bizonyos kívánságokat akar érvényesíteni (rendelkezések kézbesíthetetlenség esetére).

A feladó azonban tekintet nélkül a szükséges avagy esetleges adatokra, felelős mindazoknak a bejegyzéseknek a helyességéért, amelyeket ő vagy az ő megbízása folytán más valaki (akár postai alkalmazott is) írt be a szállítólevélbe.

A felelősség viselése az eszközölt bejegyzéseknek megfelelően többirányú is lehet (pl. hamis tartalom-nyilvánításból, szállításból kizárt tárgyak hamis feltüntetéséből, csalárd értéknyilvánításból, stb. származó jogkövetkezmények). Ennek a kérdésnek beható fejtegetését azonban — tekintettel e kérdés nagy anyagára — egy önálló munka keretén belül óhajtom elvégezni. A szállítólevélről szóló fejtegetéseinket összegezve csupán azt kell még befejezésül megállapítanunk, hogy a szállítólevelet, hasonlóan a feladóvevényhez, határozott — kötött — alakkal, azonban csak bizonyos mértékben korlátozott — megszabott — tartalmú *olyan fuvarozási okiratnak* (kézbesítés után közokiratnak) lehet minősíteni, *amely bizonyíték-szolgáltatás szempontjából* a szállítási szerződésben résztvevőkre nézve egyenlő értékű és jelentőségű.

A magyar kir. posta és a propaganda.

Irtá: DÓCZI ISTVÁN I. oszt. m. kir. postatiszt.

Les postes royales hongroises et la propagande.

Par Étienne Dóczi commis des postes de 1ère classe.

L'auteur s'occupe des moyens et des méthodes de propagande, dans le service postal, télégraphique, téléphonique et radiophonique qui, à son avis seraient les plus efficaces.

A m. kir. posta az állami élet fontos alkotóeleme, az állami feladatok megoldásának lényeges eszköze, de egyúttal az államnak a közgazdasági életben igen jelentős szerepet betöltő üzeme is. Tevé-

kenységével, üzemvitelével kapcsolatos kiadásait bevételeiből tartozik fedezni, sőt az állam jelenlegi helyzetében feleslegét az állam egyéb kiadásainak fedezésére az állampénztárba köteles beszolgáltatni. A m. kir. postának tehát egyrészt fontos állami és közérdekből összeköttetéseit, berendezéseit még áldozatok árán is állandóan fejlesztenie, tökéletesítenie kell. Az egész ország egyetemének rendelkezésére kell állania, díjtételeit lehetőleg olcsón kell megszabni, másrészt az állam bevételi forrásaként is szerepelnie kell. Ezeknek a feladatoknak azonban alacsony díjtételek mellett csak egyszerű, gyors és olcsó kezelési rendszerrel, továbbá a forgalom minél magasabbra való emelésével, tevékenységének a magán-, társadalmi és gazdasági élet minél szélesebb körére való kiterjesztésével felelhet meg.

A m. kir. postának e feladatok megvalósítása céljából bevezetett szolgáltatásait, azok igénybevételének feltételeit, továbbá az egyes szolgáltatások díjtételeit a postatörvény alapján a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter által kiadott üzletszabályzatok és díjszabások tartalmazzák. Ezek azonban a posta szolgáltatásainak a nép széles rétegeiben való elterjesztésére, ismertetésére, népszerűsítésére nem alkalmasak. A posta tevékenységéről, a társadalmi és közgazdasági életben elfoglalt szerepéről, üzletágainak kihasználási lehetőségéről a népesség alacsonyabb műveltségű nagy tömegei a közönséges levelezésen, esetleg a csomagszállításon kívül vajmi keveset tudnak, sőt azokkal a műveltebb osztályok is csak kis mértékben vannak tisztában. Ennek a hézagnak a betöltésére volna hivatott a posta működésének, szolgáltatásainak ismertetésére szolgáló széleskörű, központilag irányított rendszeres propaganda. Az alapos, jól megszervezett propaganda a m. kir. postának a tevékenységét ismertetné és népszerűsíténé. Ennek a propagandának azonban tartózkodnia kell a kereskedelmi élet rikító, hangzatos reklám-fogásaitól, a kereskedelmi élet üzletszerzőinek működéséhez hasonló módszerektől. A posta propagandájának tehát érdeklődést keltő, ismertető, felvilágosító, de nem rábeszélő jellegűnek kell lennie.

A m. kir. posta a propaganda eszközeit a múltban ritkán vette igénybe s részben ez az oka annak, hogy működési körének jórésze a nagy tömegek előtt ismeretlen maradt. A posta egyes új üzletágainak a bevezetése, új berendezéseinek létesítése, vagy az üzletszabályzati, díjszabási változtatások alkalmával, a napilapokban megjelent ismertetések elégtelenek voltak, mert a sajtóközlemények csak az új üzletágra, az új berendezésekre, vagy pedig a változtatásra vonatkoztak, de nem mutattak rá annak jelentőségére, kihasználási lehetőségeire, nem kutatták fel és nem jelölték meg azt a területet, amelyen az új szolgáltatást előnyösen igénybe lehet venni. A közelmúltban bevezetett, a hivatalvezetők által tartott propaganda-előadások ezen a téren egy lépést jelentenek. Ezeknek az előadásoknak azonban az a hátrányuk, hogy aránylag csak kis számú hallgatóság érdeklődését keltik fel, a kisebb falvak tájékozatlan tömegeit mellőzik, az élő szó hatásának pedig, sajnos, nincsen meg a kellő gyakorlati eredménye. az elhangzott előadás, felolvasás a hallgatóság tudatában ugyanis csak foszlányokban marad meg. Ezek az előadások csak a nagyvonalú ismertetésre, főleg a posta iránti érdeklődés felkeltésére alkalmasak.

A jó posta-propagandának elsőrendű követelménye, hogy az állami üzem tekintélyével összeegyeztethető legyen s a posta iránti érdeklődést felkeltse. Berendezéseit, küldeményfajait, szolgáltatásait állandóan és a társadalom minél szélesebb körében ismertesse, népszerűsítse, az igénybevételi, a kihasználhatósági lehetőségeket kutassa s azokról rendszeresen és tervszerűen minden módot és kínálózó eszközt megragadva, tájékoztasson. Ez a felvilágosítás tehát nem elégedhetik meg a küldeményfajok, szolgáltatások és az üzletszabályzati, díjszabási feltételek ismertetésével, hanem a közönség szemszögéből nézve, a szolgáltatások gyakorlati jelentőségét is ki kell domborítaniok.

Nem elegendő tehát bemutatni az egyes szolgáltatásokat, hanem rá kell mutatni a társadalmi és gazdasági életnek azokra a mozzanataira, fel kell kutatni és ismertetni kell azokat a területeket, amelyekben, illetőleg amelyeken a posta megfelelő szolgáltatásait előnyösen igénybe lehet venni, illetőleg ki lehet használni.

Az alábbiakban azokat az eszközöket és módozatokat igyekszem megjelölni, amelyek a m. kir. posta berendezéseinek, szolgáltatásainak ismertetésére, a nép széles rétegeiben való meggyökereztetésére — szerény véleményem szerint — leginkább célravezetők. Ilyen eszközök az iskola, a rádió, a napilapok, a plakátszerű hirdetések, a postai értékcikkeken és a közönség kezébe kerülő nyomtatványokon az egyes szolgáltatásokra vonatkozó rövid ismertetések, figyelemztetések alkalmazása, a bélyegzők reklámszerű igénybevétele, az alkalmoszerű közléseket tartalmazó, házhoz kézbesített önálló értesítések.

A m. kir. postának az ismerete jóformán hozzátartozik az általános műveltséghez. Ismertetésének tehát módját kellene ejteni már a közoktatás terén, hogy az iskolából kikerülő nemzedéknek a posta működéséről némi fogalma legyen. Igen célravezető volna a tanulók érdeklődésének felkeltésére a posta berendezéseinek, azok működésének (ahol az lehetséges) a helyszínen való bemutatása, esetleg a tankönyvek útján való ismertetése, postai tárgyú oktató filmek készítése, a közönség által használt postai nyomtatványok, értékcikkek mintáinak az iskolák rendelkezésére bocsátása. Ez különösen fontos a falusi elemi népiskoláknál, mert az azokból kikerülő földműves lakosság nagyrészeinek az elemi iskola jelenti a műveltségi alapot s az ott begyökerezett ismeretanyag végig kíséri életén keresztül. Ezen csak az utóbbi időben okoz némi változást az iskolán kívüli népművelés és a téli gazdasági iskola, amelyeket a posta-propaganda céljaira szintén igénybe lehetne venni.

Jelentős eszköz volna a posta szolgáltatásainak ismertetésére, főleg pedig a posta iránti érdeklődés felkeltésére a rádió, amely egyúttal módot nyújtana a közönségnek a posta érdekei szempontjából való nevelésére is. Itt természetesen tág területe van az ismertetés módjának, amelynek azonban mindig általánosnak és nagyvonalúnak kell lennie. Foglalkoznia kellene a társadalmi és gazdasági élet különféle mozzanataival, amelyekben a posta szolgálatait igénybe lehet venni és rá kellene mutatnia a szolgáltatások feltételeire is. A szórakoztató rádió-vevőberendezésekre vonatkozó rendeletek alapján egyszerűen,

világosan meg kell magyarázni az előfizetési jogviszony különböző mozzanataiban az előfizetők teendőit s rá kellene mutatni a rádiórendelettel ellenkező cselekvények következményeire is. A gazdátársadalom tömegeire való tekintettel meg kellene magyarázni, hogy kb. mikor jelentse be és mikor mondja fel rádióját, ha csak a téli időszakban (6—7 hó) óhajtja a rádiót hallgatni. A posta iránti érdeklődés felkeltése céljából célszerű lenne a posta berendezéseinek, szervezétének és működésének élvezetes alakban való ismertetése és helyszíni közvetítések adása. A posta berendezéseinek ismertetése és a helyszíni közvetítések során mindig rá lehet mutatni a kezelt postai küldemények vagy igénybe vett szolgáltatások nagy tömegére, az ott esetleg előfordulható, a tömegkezelésre visszavezethető hibákra, tévedésekre, aminek következtében a posta személyzete a közönség részéről az egyes hibák esetén méltányos megértéssel találkozna. A különféle előadások keretében megfelelő módon rá lehetne mutatni a posta személyzete és a felek közötti súrlódási felületre, ami rendszerint a meg nem értésből ered. Így pl.: a pénzosztályok 17. órai zárásának a személyzet szempontjából való szükségességére, annak okaira; az általános postai szabályoknak minden esetben, tehát kivétel nélkül való betartásának szükségességére, ami a posta tömegkezelésénél a különféle érdekek megóvása miatt elengedhetetlen kellék. A rádió útján történő propaganda feladata volna a közönségnek, érdekes (esetleg humoros) előadások vagy felolvasások keretében a posta érdekei szempontjából való nevelése. Vigyázni kell azonban, hogy ezek a rádióelőadások ne legyenek unalmasak, szárazak, hanem érdekesek és itt-ott humorosak; a nevelő az ismertető, a népszerűsítő elemeket a szórakoztató, a bemutató elemek közé kell vegyíteni.

A posta szolgáltatásainak propagálására azonban a legcélszerűbb és leghatásosabb a budapesti és vidéki napilapok nagyobb mértékű igénybevétele volna. A hírlapvállalatok a m. kir. posta közleményei részére rendszeresen is helyet adnának. E lapok hasábjai a posta közleményeinek már nagyobb nyilvánosságot tudnak biztosítani, s amellet megvan az az előnyük is, hogy amíg az élőszo elhangzik s feledékenység folytán el is enyészik, az írott közlemények megmaradnak. Ezeknek a hírlapközleményeknek azonban, mint a bevezetésben is kifejezésre juttattam, nem szabad megállaniok a küldeményfajok, szolgáltatások, üzletszabályzati változtatások egyszerű ismertetésénél, hanem fel kell kutatni és népszerű, könnyen érthető módon fel kell sorolni a magán-, a társadalmi és a gazdasági élet minden mozzanatát, amelyben a postának a tárgyalt szolgáltatása igénybevehető. Kézzelfoghatóan meg kell magyarázni azokat az időbeli, térbeli és gazdasági előnyöket is, amelyeket az egyes szolgáltatások igénybevétele által ki lehetne aknázni. A m. kir. posta szolgáltatásainak sokfélesége, az igénybevevő közönség tájékozatlansága s a folyton nagyobbodó terület indokoltta, sőt üzleti szempontból is égetően szükségessé teszi a sajtó útján való propaganda központilag irányított széleskörű rendszeres működését.

A végrehajtás szempontjából a posta sajtópropagandájának közleményeit általános vagy helyi vonatkozású tárgyak szerint két csoportra kell osztani: oly közleményekre, amelyek az egész országra

egyképpen vonatkoznak, s olyanokra, amelyeknek csak helyi jelentőségük van. Az előbbieknél a közlemények szövegezése és szétküldése központilag történhetik, az utóbbiakat azonban, mivel csak helyi vonatkozású közléseket tartalmaznak, a helyi viszonyokat figyelembe véve, helyenként kell megszövegezni. Itt központilag csakis a közlemény tárgyára lehet utasításokat adni, esetleg csak keretszöveget lehet megállapítani, amit azután a helyi viszonyokra érvényes adatokkal az igazgatóságoknak, vagy a kincstári hivatalok vezetőinek kellene kiegészíteniök.

Az általános vonatkozású közlemények szövegezése és szétküldése a vezérigazgatóság kebelében központilag történhetne. Tárgyuk az előbbieken hangsúlyozott gyakorlati ismertető elv figyelembe vételével nagyjában ugyanaz lehetne, mint a rádióelőadásoknak. Míg azonban a rádióelőadásoknál inkább az általános ismertető, bemutató jelleg a fontosabb, a sajtóközleményeknek már szakszerű adatokkal, gyakorlati szempontból teljesen kielégítőeknek, a közlemény tárgyára mindenre választ adóknak kell lenniök. Így pl. a helyi expressz küldemények ismertetésénél az üzletszabályzati és díjszabási feltételek mellett meg kellene magyarázni azok gyakorlati jelentőségét, használhatóságát is. Pl.: a közeli postahivatal vagy az ürités óráját jelző levélszekrény útján expressz-levél vagy levelezőlap útján olcsó díjért küldhet ismerősének, üzletfelének értesítést, sőt arra még aznap választ is kaphat; ugyanígy kisebb tárgyakat, ajándékokat is lehet küldeni, az állandó vevő a kereskedőtől árut is rendelhet, amikor a megrendelt árut a kereskedő aznap még el is küldheti. Különösen igénybe vehető ez a szolgáltatás a város külterületén, ahol valamilyen postai szerv vagy levélszekrény van, stb. Ilyen közleményekben kellene a karácsony, husvét előtti torlódás megelőzése, a forgalom zavar nélküli lebonyolítása céljából a csomagok feladási idejéről, tartós csomagolásáról, tartalmuk részletes megjelöléséről, a törekeny, husvétkor a tőjást tartalmazó csomagoknak terjedelmesként való kezeléséről, a közönséget tájékoztatni. Egyes ünnepek előtt a nyomtatványdíjszabással (2 f) feladható üdvözlések üzletszabályzati rendelkezéseire példákkel megvilágítva a közönség figyelmét könnyen érthető alakban fel kellene hívni (kitűnő vezérfonal ebből a szempontból a „Nyomtatványküldeményekre vonatkozó szabályok ismertetése“ című füzet III. pontja) s a portózást eredményező gyakori hibákat is ismertetni kellene. Fel kellene továbbá a figyelmet hívni a karácsonyi és egyéb üdvözlő táviratokra. A friss gyümölcsöt tartalmazó filléres csomagok mibenlétéről, a gyümölcs fogalma alá tartozó terményekről tájékoztatást kellene adni, stb. Küldeményfaj vagy szolgáltatás üzletszabályzati változása esetében a változás kihatásait, előnyeit részletesen meg kellene magyarázni. Pl. a közelmúltban megjelent s a nyomtatványküldeményeknél a számoknak utólagos bejegyezhetőre vonatkozó engedmény közlésénél rá kellett volna mutatni, hogy a jövőben a belföldi forgalomban szabad a rejtvényekbe megfejtési számokat, előre nyomtatott felszólításokba, értesítésekbe, megrendelésekbe a tartozás, az elszámolás összegét, a vonatkozó áruk mennyiségét, meghívóknál a meghívott székhelyének, asztalának a számát, a belépődíj összegét, utalvány- és postatakarékpénztári befizetési-lap űrlapokon a befizetendő

összeget, árajánlatoknál a készlet mennyiségét gépirással vagy kézírással utólag bejegyezni, stb.

A helyi vonatkozású hírlapközleményeknél kiváló gondot kellene fordítani az igénybevételi lehetőségek minél szélesebb körű feltárására és alapos ismertetésére. Elgondolásom megvalósítására a következő kiragadott példákat sorolom fel:

A levélszekrények kiürítési idejének s annak közlése, hogy az előírt időpontokban való ürítéskor begyűjtött levélpóstei küldemények a helyi viszonylatban legközelebb mikor kézbesítettnek; a környező városokba és Budapestre mikor van postaindítás s az oda feladott expressz levélpóstei küldemények kb. mikor kerülnek kézbesítésre. Ezt az utóbbit minden menetrendváltozás után feltétlenül meg kell tenni. A külterületi levélszekrényeket mikor ürítik ki, az azokból begyűjtött közönséges és expressz helyi levelezés mikor kerül kézbesítésre. Ha azok kiürítése után aznap csak részleges kézbesítés van, annak területét be kellene határolni. Erre egyébként a belterületi levélszekrények kiürítésével kapcsolatban is szükség van. A helybe szülő csomagokat mely időpontig kell feladni, hogy azok még aznap kézbesíttessenek. A vidéki helyeknek Budapest felé irányuló csomagforgalmánál a feladás napján vagy a távolabb eső helyekről a feladást követő nap délelőttjén való kézbesítéshez mikor szükséges az expressz, esetleg a sürgősség kikötése. Ha valamely helység külső kézbesítési területéből egyes részek a belső kézbesítési területhez csatoltatnak, azokat be kell határolni és meg kell magyarázni, hogy ez az intézkedés gyakorlatilag milyen előnyöket jelent, hangsúlyozni kell, hogy az expressz küldemények és táviratok a külterületi expressz-pótdíj nélkül kézbesíttettek. Itt természetesen rá kellene mutatni a helyi expressz levélpóstei küldemények (különösen a levelezőlapok) és a helyi táviratok olcsóságára is, ami a város belsejétől távol lakók részére nagy jelentőségű. Amely város külterületén faluzó levélhordó működik, meg kellene jelölni, hogy az mely területet jár be, mely küldeményeket kézbesít és vesz fel, a küldemények felvételére a napnak mely szakában, hol tart felvevő szolgálatot, az általa felvett helybe szülő küldemények mikor kézbesíttettek. Ez utóbbinak a hangsúlyozására, ismertetésére nagy gondot kellene fordítani, mert annak olcsóságával, gyakorlati jelentőségével a vidéki, különösen pedig a külterületi közönség egyáltalában nincs tisztában. A távbeszélő állomással rendelkező kereskedőnél, iparosnál, vállalatnál sürgősebb esetben saját távbeszélő-készülékén, vagy ha nem távbeszélő-előfizető, a legközelebbi postahivatal nyilvános állomása, vagy csak a helyi forgalomban utcai távbeszélő nyilvános állomás útján megrendelést lehet tenni, aki, illetőleg amely a megrendelt dolgot vagy árut a helyi viszonylatban saját küldőncével még aznap elküldheti, vagy ha az nem áll rendelkezésre, valamint a távolsági forgalomban, feladhatja csomagként, amit a posta azután rendszerint másnap már kézbesít is. Időszakonként közölni kellene az egyes szolgáltatások igénybevételére megállapított szolgálati időket, a csomagok feladásának az előnyös továbbítás szempontjából megállapított határidejét, a tömeges levélpóstei küldemények és csomagok feladására alkalmas gyengeforgalmú időket. Célszerű volna a csomagszállítás, távbeszélgetés díjtételeinek felsorolása a környékbeli falvak és a

nagyobb városok díjöszerinti csoportosításában. Különösen fontos volna ez a filléres csomagoknál, amelyek olcsó díjtételeivel a közönség még nincsen eléggé tisztában, stb.

A m. kir. posta propagandájának fontos szemléltető eszközei a postahivatalok közönség részére fenntartott helyiségében, a nyilvános távbeszélő-fülkékben és a pályaudvarokon, esetleg más forgalmas középületek, iskolák helyiségeinek a falán elhelyezett plakátszerű hirdetések. A posta plakátjait azonban finom ízléssel, művésziessen kell megalkotni. Tárgyukra nézve leghatásosabb az egyes postai tevékenységek megkapó, ügyes ábrázolása. Pl. jól szemléltető, hatásos kép volna, amelynek felső részén egy férfi vagy háziasszony a lakásban felszerelt távbeszélő-készülekről, vagy nyilvános, esetleg utcai távbeszélő-állomásról beszél. Mellette mindjárt egy vonallal elválasztott másik képen az üzlethelyiségben a kereskedő szintén fülén tartja a fejhallgatót s alattuk a kép második részének egyik felében árukat csomagolnak a kereskedő üzlethelyiségében, másik felében pedig a kereskedő alkalmazotja a becsomagolt áruval, vagy a postás (a postai felszerelést is jól mutató) postacsomaggal, expressz csomaggal benyit a lakásba. Vagy a kép egyik felében valaki a lakásán felszerelt távbeszélő-készülekről, vagy a postahivatalban meghívás útján távbeszélgetésre kéri valamely más helységben lakó ismerősét, a kép második felében pedig a másik község vagy város postahivatalában valaki felemeli a hallgatót; ugyanígy a kép egyik felében egy férfi ajándéktárgyat csomagol, a kép másik felében pedig egy expressz-küldeményt (a postai felszerelésnek látszania kell) ad át a postás a nyiló ajtóban lévő hölgynek. Vagy az egyik képen valaki a postahivatalban postai megbízást ad fel, a másik képen pedig a postai kézbesítő pénz ellenében nyújtja át a váltót valakinek. E képeket természetesen megfelelő feliratokkal is el lehet látni. Így pl. az 1. képnél a felső részre: „Reggel 8 órakor“, a másik részre: „És 10 órakor“; a 2. kép első részére: „Kérem Kis János urat a szentesi nyilvános állomáshoz“, a másik részre: „És ½ óra múlva“; a 3. kép első részére: „Este 6 órakor“, a második részre: „És 2 órával később; a 4. képnél az első részre: „Váltómat elviszi bemutatásra a posta“, a második részre: „És másnap“. Ilyen és ezekhez hasonló képekkel a posta tevékenységének számtalan mozzanatát lehetne ábrázolni.

A plakátszerű hirdetés alkalmas az egyes küldeményfajok ábrázolására is. Pl. a kép egyik felében temetési jelenet van, a másik részében egy részvétnyilatkozatot tartalmazó dísztvírat látható; vagy esküvői jelenet mellett egy üdvözlést tartalmazó tvírat, közönséges vagy dísztvírat ürlapon. Célszerű volna a dísztvírat-ürlapokat különböző üdvözlő szöveggel egymás mellé egy plakátra helyezni és alattuk a tvírat nemét és díjtételeit jelezni. Ugyanígy célirányos volna a képes levelezőlapokat egy plakáton egymás mellett feltüntetni, stb.

Ezeket a plakátokat állandóan egyforma nagyságban kellene elkészíttetni, ami lehetővé tenné, hogy azok az egyes postahivatalok helyiségeinek a falán ízléses keretben volnának elhelyezhetők, amelyben azután a plakátok cserélhetők volnának. Itt azonban kellő körültekint-

téssel, takarékossgal és megfontolással kell eljárni, mert mind a plakátok, mind a megfelelő keretek jelentős kiadást igényelnek.

Itt említem meg — bár az iskolai propagandához tartozna —, hogy az elemi iskolák számára külön tanuló-plakátokat, esetleg faliképeket lehetne összeállítani. Az ezzel kapcsolatos elgondolásom megvilágítására leírom a következő plakáttervezetet: a plakát felső részén ez a felírás volna: „Vedd igénybe a postát!” Esetleg felette vagy alatta egy postaházat lehetne ábrázolni. Alatta szabályos és ízléses elrendezésben a következő szövegek, és mindjárt a vonatkozó küldeményfajok ábrája hívják fel a figyelmet a posta szolgáltatásaira: „Idegen községben vagy városban lévő ügyeid elintézésére írv levelet vagy levelezőlapot! Sürgős ügyekben küldd azokat expresszként! Fontos esetben, amikor az elküldést utólag bizonyítani kell, add fel azokat ajánlva! Tartozásod összegét küldd el postautalvánnyal! Más városban vagy községben. vásárolt árukat hozasd el postacsomagban! Ismerőseidnek friss gyümölcsöt féláron küldhetsz! Sürgős esetben, pl. halálesetkor a rokonoknak küldj távirati értesítést!”; az egyes szövegek alatt pedig megcímezve: 1. egy levél és levelezőlap; 2. egy expressz-levél és levelezőlap; 3. egy ajánlott levél és levelezőlap; 4. egy kitöltött postautalvány; 5. egy csomag a kitöltött szállítólevéllel; 6. egy gyümölcs-kosár kitöltött szállítólevéllel; 7. egy halálesetet tudósító távirat. A szövegeket természetesen pedagógus közreműködésével a gyermekek lelkivilágához mértén, szemléltető oktatásra alkalmas módon kellene megállapítani.

Kézenfekvő propaganda-eszköznek látszanak a postai értékcikkek és a közönség kezébe jutó nyomtatványok. Ezek azonban csak rövid utasításokat, figyelmeztetéseket tartalmazhatnak. Pl. a szállítólevélnek a bélyegek felragasztására szánt helyén: „Helybe szóló csomagjait olcsón továbbíthatja postán.“ „Május 15-től nov. 15-ig friss gyümölcs tartalmú csomagjait féláron adhatja fel.“ „Értékesebb tartalom esetén nyilvánítson értéket, amiért azonban külön díj jár.“ Ugyanannak a címzettnek szóló több csomag vagy ugyanabba a helységbe több címzettnek szóló csomag esetén csomagjait egy szállító-jegyzékkel adja fel.“ „A szállítólevelet és a csomag címrátát tintával vagy tintaceruzával állítsa ki.“ stb.; a postautalvány alsó és felső részén: „Az utalványt tintával töltsd ki.“ „Pénztartozását (helyben is) postautalvánnyal egyenlítsd ki, amikor bizonyítékul vagy elszámolásul nyugtát kap.“ „Sürgős esetben adja fel utalványát táviratilag, amely esetben annak összegét a feladást követő 2—3 órán belül a címzettnek kézbesítik.“ „Megrendeléseit adja fel postautalványon, amelynek a szelvényén a megrendelés részére van hely.“ stb.; a postai levelezőlap alsó részén: „Sürgős esetben helybe (díja 20 fillér) és vidékre (díja 70 fillér) adja fel expresszként s azt helyben a feladás, vidéken pedig a megérkezés után, külön küldönccel kézbesítik.“; „Fontos tartalom esetén helyben 20 fillér, vidékre 50 fillér bélyeg felragasztásával adja fel ajánlottként“; „A levélszekrényben elhelyezett helyi expressz levelezőlap (díja 20 fillér) a kiürítés után 2—3 órán belül külön küldönccel kézbesítve lesz.“; „Válaszkérés esetén használjon válaszos levelezőlapot.“ stb. A táviratlapok bal szélén a táviratfajok megjelölése helyett az egyes táviratfajokat kellene ismertetni. Erre a célra, valamint

a táviratfajoknak a magán-, a társadalmi és a gazdasági életben való felhasználhatási lehetőségeinek ismertetésére a hátoldalt is fel lehetne használni.

A közönség kezébe kerülő nyomtatványok közül a rádiónyugták, a kézbesített táviratok hátoldala nemcsak a rádióra és a táviratokra vonatkozólag tartalmazhatnak hirdető, ismertető szövegeket, hanem az összes postai küldeményekre és egyéb szolgáltatásokra vonatkozólag is. E nyomtatványok tekintélyes mennyiségű felhasználása lehetővé teszi, hogy minden nyomtatvány-rendeléskor más-más hirdető, ismertető alkalmazzanak rájuk, ami által a posta szolgáltatásainak népszerűsítésére elég tág terület nyílik. A dístáviratlapon hátoldala a dístáviratlappal való kézbesítés feltételeit kellene ismertetni.

Széleskörű, tehát nemcsak a távbeszélőre vonatkozó hirdetéseket, ismertetőket, figyelmeztetéseket tartalmazhatnának a távbeszélő-névsorok a felső és alsó lapszéleken, esetleg külön betétlapokon is.

A m. kir. posta szolgáltatásainak népszerűsítésére fel lehetne használni a posta hengerbélyegzőit, amelyek bizonyos események (nemzetközi vásár, kiállítások) propagálására eddig is használtattak. Ezek a bélyegzők természetesen csak a figyelem felkeltésére alkalmazsak és csak rövid ismertetést tartalmazhatnak. Pl.: „Friss gyümölcsöt a posta feláron szállít.“; „Ügyeit helyben intézze levelezőlapon vagy levélben.“; „Sürgős ügyeit helyben intézze el expressz levelezőlapon vagy levélben.“; „Lejárt váltói, követeléseinek összegeinek beszedésére használja a postai megbízást, illetőleg a megbízási lapot.“; „Az utazás terheitől és költségeitől mentesül, ha sürgős ügyeit táviratilag vagy távbeszélőn, esetleg expressz-levélben intézi el.“; „Sürgősen szállítandó árukat küldje expressz-csomagként.“; „A posta az expressz-küldeményeket helyben a feladás, vidéken a beérkezés után külön küldőncsel kézbesíti.“; „Közönséges levélben pénzt ne küldjön, hanem adja fel postautalványon.“, stb. Ezeknek a bélyegzőknek a kliséit természetesen váltogatni kellene s költséges voltuk miatt csak a legnagyobb hivataloknál volnának alkalmazhatók.

Végül megemlítem a hirdetés, ismertetés önálló alakját: a nyomtatás vagy sokszorosítás útján külön előállított hirdetést vagy értesítést, amelyet a posta az azonos érdekelttségű egyéneknek, vállalatoknak alkalomszerűen kézbesítene. Pl. valamely külső kézbesítő terület belterületté lesz, valahol faluzó levélhordó rendszeresítettik, új levél-szekrényt szerelnek fel, új távbeszélő nyilvános állomást létesítenek. Itt az új berendezés előnyeit, felhasználási lehetőségeit ismertető értesítést címzés nélkül a megfelelő körzet lakossága között kellene a kézbesítő útján szétosztani. Új küldeményfaj rendszeresítése esetében, új szolgáltatás bevezetésekor, az üzletszabályzat változásakor hasonló értesítéseket lehetne szétküldeni az azt előreláthatólag igénybevevő társadalmi rétegek címére. Ily módon pl. a kereskedőket tájékoztatni lehetne a nyomtatvány-küldemények előnyös használási lehetőségeiről a megszokott körleveleken, ajánlatokon, árjegyzékeken, reklámokon túlmenően. Az egyes városok távbeszélő-állomással még nem rendelkező tehetősebb polgárai, kereskedelmi- és iparvállalatai címére értesítéseket lehetne küldeni, amelyekben a távbeszélő-állomás előfizetési feltételei, annak előnyeit és széleskörű igénybevételi lehetőségeit kel-

lene ismertetni. Ilyen értesítésekben lehetne a falu (ahol helyi napilap nincs is) népét tájékoztatni. Így pl. a friss gyümölcsöt tartalmazó csomagok olcsó díjszabásáról és díjtételeiről. Általában a falvak népét ilyen értesítésekkel lehetne a posta szolgáltatásainak igénybevételére felhívni, mert a falusi közönség még igen gyakran inkább elutazik vagy gyalog is elmegy a szomszéd községbe vagy városba olyan ügyekben, amiket postán levélben, csomagban, távirattal vagy távbeszélőn elintézhette. Ezzel kapcsolatban hasznos lenne a posta, általuk gyakran igénybevehető szolgáltatásainak kihasználhatási lehetőségeit és a megfelelő küldeményfaj üzletszabályzati feltételeit, díjtételeit népszerű, könnyen érthető ismertető kis füzeteket előállítani és azokat a falvak lakói (esetleg az iskolák tanulói) között szétosztani. Hasznos volna ezekben a füzetekben egy-egy megcímzett levél, levelezőlap, megírt csomagcím, kitöltött szállítólevél, utalvány, csekkbefizetési lap, könyv-, hírlap-, árurendelés (levelezőlapon), halálesetet tudósító távirati értesítés mintáját feltüntetni. Ezt a füzetet azután az értekezésem elején tárgyal falusi iskolai propaganda szolgálatába is be lehetne állítani.

Ebben az értekezésemben, gyakorlati szemmel vizsgálva, a közönség szemszögéből nézve a dolgokat, rámutattam azokra a lehetőségekre, amelyek szerény véleményem szerint alkalmasnak látszanak a m. kir. posta működésének ismertetésére, szolgáltatásainak széleskörű népszerűsítésére. Ha egyik-másik elgondolásom keresztülvitele nehézségbe is ütközik, vagy nem felel meg a hozzáfűzött reményeknek, meg vagyok arról győződve, hogy az ilyen irányú, tervszerű, rendszeres és központilag irányított propaganda-tevékenység kifejlesztése nem lesz hiábavaló fáradság s a munkában, pénzkiadásban befektetett tőke nemcsak erkölcsi, de üzleti vonatkozásban is meghozza kamatait.

ELMÉLET — GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

25. A táviratban hogy kell díjazni és hogy kell továbbítani az idézőjelet?

Az idézőjelnek megfelelő távirási jelet a madridi távközlési konferencia megszűntette. Ezért nem szerepel ez a jel sem a P. R. T. 1933. évi 51. számában megjelent 107.475/5. sz. rendelet 28. pontja, sem a B. 1. Szab. 17. §-ának 2. pontja alatt felsorolt írásjelek között.

Az idézőjelet csak körülírással lehet a táviratban alkalmazni. Ha valamely táviratban idézőjel fordul elő, a feladót meg kell kérdezni, hogy e jelek továbbítását kívánja-e? Ha a feladó az idézőjelek továbbítását kéri, akkor az idézőjelek közé tett szó vagy szavak elé és után, az idézőjelek helyett, az idézőjel szót kell írni és a jelek helyett ezeket a szavakat kell továbbítani. Minthogy pedig ez a szó kétszer fordul elő, két díjszónak számít.

Az előadottak szerint tehát az idézőjelre is a B. 1. Szab. 17. §. 7. pontjában foglaltakat kell alkalmazni.

Az említett 107.475/5. számú rendelet 25. pontjának utolsó bekezdése egyébként nem az idézőjel díjazására vonatkozik, hanem egy olyan díjazási példának a törlését rendeli el, amelyben idézőjel szerepel. (Beküldött kérdés.)

26. Dinnvét filléres csomagként postára lehet-e adni?

Igen!

A Csomagdíjszabás 23. §-ában foglaltak szerint az aszalt és déligyümölcs kivételével bármilyen egyéb gyümölcs „Filléres csomagként” postára adható. Mint-hogy a dinnye minden különleges elkészítési eljárás nélkül nyers állapotban fo-

gyasztható, azt a gyümölcs fogalma alá tartozónak kell tekinteni. (102.624/1933. K. M. sz.)

27. Postamesteri egyenleget nem vezető hivatal, ha az egyik indítással csak levélzárlatot indít, a levélzárlattal indított szállítóleveleknek a felvevőjegyzékbe való átvételek az átvételi záradékban csak a szállítóleveleket vagy a szállítólevelek és csomag darabszámát köteles feltüntetni?

Mindkettőt!

Az A. 2. Szab. 51. §. 5. pontja szerint a „Postamesteri hivatalok a felvett csomagok és a hozzájuk tartozó szállítólevelek indításakor az indítás időpontját, az átvett csomagok kezdő- és utolsó tételek számát, az indított csomagok és szállítólevelek darabszámát törtalakban és az indítás számát bejegyzik a felvevőjegyzék következő vízszintes sorába“. Sem e pontban, sem a belföldi csomagok szállítóleveleinek levélzárlatban való továbbítását szabályozó A. 2. Szab. 52. §. 7., illetőleg 60. §. 15. pontja a csomagoktól függetlenül továbbított szállítóleveleknél a felvevőjegyzékbe való átvételénél az általánostól eltérő külön átvételi záradék alkalmazását nem írja elő. (Beküldött kérdés.)

28. 1. A fennálló csomagok értelmében terjedelmesként kezelendő csomagot a felvevőhivatal visszautasíthatja-e, ha a feladó a terjedelmességi díjat nem hajlandó megfizetni?

2. Fel lehet-e adni csomagot, mint nem terjedelmeset a feladó veszélyére?

3. A felvevőhivatal által szabályellenesen rendes díjú csomagként elfogadott csomagról rendeltetési hivatal küldhető-e visszajelentést a felvevőhivatalnak?

4. Terjedelmesként kezelendő „demi-jon“ esetében ha a felvevőhivatal a fonott üveget nem kezelte terjedelmesként és eltörök, el lehet utasítani a feladó kártérítési kérelmét az 1. Szab. 106. §. 3. pont 3. bekezdésében foglaltak értelmében?

5. A különleges kezelést igénylő gyümölcstartalmú csomagokat minden esetben terjedelmesként kell-e kezelni?

ad 1. Az A. 1. Szab. 43. §. 4. pontja három alpontban sorolja fel azokat az eseteket, amikor a posta a csomagot terjedelmesként kezeli és díjazza. E szerint a felvevőtisztviselőnek terjedelmesként kell kezelni és díjazni mindazokat a csomagokat, amelyek a fennálló szabályok szerint terjedelmesek. Ha a feladó a terjedelmességi díj fizetését megtagadja, a felvevőnek nem áll módjában a csomagot postai kezelésre elfogadni. (A. 1. Szab. 6. §. 1. p.)

ad 2. Az A. 1. Szab. 43. §. 4. pont utolsó bekezdésében foglaltak szerint „A felvevő postahivatal határozza meg, hogy mely csomagot kell terjedelmesnek tekinteni és a szerint díjazni“. Ha tehát a feladó és a felvevő tisztviselő között a terjedelmes kezelés illetőleg nézeteltérés keletkezett, a felvevő tisztviselő állásfoglalása a döntő. A feladó a felvevőhivatal állásfoglalásával szemben nem követelheti a csomag terjedelmes kezelésének mellőzését azon a címen, hogy a csomagra „A feladó veszélyére“ feljegyzést alkalmaz. Az Üzletszabályzat ilyen rendelkezést t. i. nem ismer.

ad 3. Az A. 3. Szab. 86. §. 1. pontjában foglaltak értelmében a kézbesítőhivatalok a beérkezett küldeményeket felszerelés és a díjazás szempontjából felülvizsgálni kötelesek. Ez a rendelkezés a terjedelmes csomagokra szintén vonatkozik. A Posta-üzletszabályzat szerint nyilvánvalóan terjedelmesként kezelendő, de a felvevőhivatal hibájából nem ilyenek kezelt csomagokról a díjhiány visszajelentést — mint a felvevőhivatal hibájából előállított díjhiányról — éppen úgy ki kell állítani, mint más díjhiányokról. (A. 3. Szab. 86. §. 11. p.)

ad 4. A fonott kosárüveget az A. 1. Szab. 43. §. b) pontja értelmében mindig terjedelmesként kell kezelni. Ha a felvevőhivatal a kosárba font üveget szabályellenesen még sem venné fel terjedelmesként, a felvevőhivatal szabályellenes eljárásának következményeit a feladó nem viselheti. Ha a nem terjedelmesként kezelt kosárüveg a postai szállítás során eltörik, a kártérítést illetőleg az a döntő, hogy az üveg a feladó vagy pedig a posta hibájából tört-e el. Ha nyilvánvaló, hogy az üveg a posta hibájából tört el, — pl. az üveget postai kezelés közben elejtették, — a feladót, az A. 1. Szab. 106. §. 3. pont 3. bekezdésére való hivatkozással a terjedelmesként való kezelés elmulasztása esetében sem lehet a kártérítési igényével elutasítani.

ad 5. Pusztán az a körülmény, hogy a friss gyümölcsöt tartalmazó filléres csomagokat a hivatalok különös gondnal kötelesek kezelni, e csomagoknak terjedelmesként való kezelését nem teszi kötelezővé. Abban az esetben azonban, ha a friss gyümölcsöt tartalmazó küldeményt az A. 1. Szab. 43. §. 4. pontjában foglaltak értelmében kell terjedelmesnek kezelni, — mert pl. a feladó T betűt ír rá, vagy az előírt méretet meghaladja stb., stb. — épenúgy mint más csomagnál, a terjedelmesként való kezelés e csomagoknál is az Üzletszabályzat rendelkezése és nem a gyümölcstartalom miatt kötelező. (Beküldött kérdés.)

Forgalom és munkaegységek.

Rovatvezető: Dr. Ruttner Béla m. kir. postasegédtitkár.

A folyó évi július havi forgalom igen kedvezően alakult. A nyilvántartott forgalmi adatok a mult évi júliusi eredményekkel szemben kivétel nélkül emelkedést mutatnak.

Ebben a hónapban a postai üzletág élénkülése a legszembetűnőbb. Mindjárt megállapíthatjuk azonban, hogy ezt a többi üzletág forgalmát meghaladó élénkülést, mint már annyiszor, a naptártól függő körülmény idézte elő. A folyó évben ugyanis augusztus hó 1-e vasárnapra esett, úgy hogy a postai pénzforgalomban jelentős hányaddal szereplő illetmény-kifizetések augusztus helyett már július hónapban bonyolódtak le. A július havi pénzforgalom tehát kétszeres illetmény-kifizetéseket mutathat fel, minthogy pedig a júliusi pénzforgalomban az illetmény-kifizetések csak egyszeresen szerepeltek, a folyó évi júliusi pénzforgalom erősen megduzzadt. Ez a megállapítás elsősorban természetesen a kifizetésekre áll, az éveken át történt megfigyelések alapján leszűrt tapasztalat azonban azt mutatja, hogy ilyen esetben a befizetések is emelkednek. Ennek az a magyarázata, hogy az illetményüket kézhezvevő alkalmazottak a megélhetéssel kapcsolatos kifizetéseket is mindjárt megkezdik. A befizetések emelkedése a kifizetések emelkedését azonban nem közelíti meg, mert a kétszeres illetménykifizetések túlnyomó többsége 1 hónapon belül bonyolódik le, míg ezzel kapcsolatos befizetések nagy része a következő naptári hónapra is (ebben az esetben augusztusra) áttolódik. Az előadottakat bizonyítják a mellékelt táblázatok adatai is, mert az utalvány-kifizetések darabszámának 12·2, összegének 27·7%-os emelkedésével szemben a befizetések darabszáma csak 7·8, összege pedig csak 11·7%-al emelkedett. Még feltűnőbb az aránytalanság a csekkforgalomnál, mert a kifizetések darabszámának 29·4, összegének 34·9%-os ugrásszerű emelkedésével szemben a befizetések csak 15·9, illetőleg 13·3%-al emelkedtek.

Igen élénk volt a postatakarékpénztári betét és visszafizetési forgalom is. A betét-forgalom minden évben rendszeresen kétszeres mutató erejében emelkedő irányzatot. Az egyik periódus az év elején, január és február hónapban, míg a második a nyári hónapokban jelentkezik. Mindkettőnek rendkívüli, tehát a mindennapi rendszeres kiadások szempontjából inkább nélkülözhető jövedelmek képezhetik alapját. Ilyenek az év elején a kereskedelmi- és hiteléletben szokásos osztalékok, mérlegpén-

zek, részjuttalékok stb., míg nyáron a gyümölcs-értékesítésből, főleg azonban a nyaralók ellátásából szerzett jövedelmek. Az év-eleji forgalomemelkedésnek azonban a felsoroltaknál kivül még az új esztendővel kapcsolatos lélektani okai is vannak.

Az értéklevelek forgalmának nagymértvű emelkedését a gyümölcs-, zöldség- és gabonavásárlások, valamint az útépitési és egyéb munkák okozták. A termények árát a bevásárló ügynököknek, ugyszintén a munkások bérét ugyanis még ma is nagyon sok esetben készpénzben, értéklevelekben küldik meg.

A táviró forgalom minden évben rendszeresen a nyári hónapokban éri el csúcspontját. Ugylátszik, hogy az ez évi csúcspont a mult évit lényegesen meg fogja haladni, mert már a júliusi forgalom is lényegesen a tavalyi felett áll. A táviró forgalom egyébként a különböző kedvezményes díjú táviratok rendszeresítése óta állandóan emelkedik. A folyó év első hét hónapjának forgalom emelkedése a mult év hasonló időszakához képest 11·2%.

A távbeszélő forgalom emelkedése szintén jelentős, bár méreteiben a postai és a táviró forgalom élénkülése alatt maradt. Ennek az a magyarázata, hogy a forgalom zömét alkotó helyi beszélgetések száma a nyári hónapokban a megsappant üzleti élet és a nyaralások következtében a téli hónapok forgalmát nem éri el. A meg-növekedett állomáslétszám az előző év júliusához képest természetszerűleg nagyobb forgalmat bonyolított le, ez a forgalom emelkedés azonban az állomázzaporuival épen a nyári hónapokban különösen nincs arányban, így a távbeszélő állomások száma a mult év júliusához viszonyítva 10·3%-kal emelkedett, ugyanakkor azonban a helyi beszélgetések forgalma csak 3·5%-os forgalomemelkedést mutat fel.

A budapesti egységes távbeszélő-hálózatba bekapcsolt távbeszélő állomások száma a folyó évi június hónappal szemben 961 állomással szaporodott, ugyanakkor azonban a 200 előfizetők aluli hálózatok állomásainak száma 411-el csökkent. Megjegyezzük, hogy ez a nagymértvű szaporodás, illetőleg csökkenés a valóságban nem áll fenn, mindössze az történt, hogy a budapesti egységes távbeszélő hálózat 27, eddig a 200-on aluli előfizetői csoportba tartozó községgel bővült. Az ezekben nyilvántartott távbeszélő állomások tehát július hó 1-től a budapesti egységes távbeszélő-hálózat állomásai között szerepelnek.

I. Forgalom.*)

I. Posta.

Időszak		F e l a d á s										
		Közön- éges ¹⁾		Aján- lott	Érték- levelek	Hárj, befét és sommas eszmagok	Postautalványok		Postatahárk befizetések		Csekkbefizetések	
		levélpostai küldemények		darabszáma ezrekben			darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben
		darabszáma										
Az 1930. évben		422.671	15.862	661	11.362	10.810	1.825.847	717	47.902	18.092	2.271.763	
Az 1931. évben		370.509	11.817	575	10.145	10.205	1.272.792	494	40.336	16.322	1.934.881	
Az 1932. évben		351.739	9,283	484	8.744	9.251	788.512	416	32.782	15.094	1.659.372	
Az 1933. évben		346.512	7.974	465	8.584	8.870	770.438	576	41.654	16.200	1.573.012	
Az 1934. évben		413.180	7.487	424	8.791	9.304	805.973	781	55.874	17.984	1.611.906	
Az 1935. évben		410.595	7.771	415	8.793	9.731	864.277	912	65.344	18.928	1.706.911	
1935.	VIII.	30.918	604	39	667	869	91.845	81	5.779	1.545	161.716	
	IX.	36.954	645	38	772	775	63.251	75	5.627	1.484	147.990	
	X.	38.964	721	40	835	913	93.308	77	5.234	1.856	165.308	
	XI.	34.120	611	38	798	800	77.647	73	5.145	1.783	181.427	
	XII.	40.033	599	34	1.029	892	79.323	70	5.594	1.786	162.444	
	1936.	I.	33.993	667	33	684	801	59.415	101	7.047	1.673	132.558
		II.	33.692	762	33	661	815	82.082	103	7.015	1.663	142.432
III.		39.078	617	34	737	766	57.507	90	5.377	1.471	127.111	
IV.		35.867	588	33	741	832	70.995	80	5.892	1.618	135.014	
V.		34.200	609	34	730	825	83.931	83	6.018	1.682	155.543	
VI.		31.239	562	32	683	744	59.421	78	7.001	1.565	140.170	
VII.		33.624	655	37	757	875	86.272	91	6.673	1.605	147.669	
1935. VIII.—1936. VII. összesen:		421.096	7.640	425	9.094	9.907	904.997	1.002	72.402	19.731	1.799.382	
1936.	VIII.	32.902	580	40	703	842	93.646	92	6.506	1.620	173.819	
	IX.	39.484	628	41	835	818	82.175	89	9.526	1.676	169.327	
	X.	40.526	686	42	906	942	98.775	76	5.278	2.041	191.110	
	XI.	36.616	605	40	806	787	69.663	78	5.472	1.901	191.731	
	XII.	44.399	606	39	1.101	964	99.558	77	6.350	2.030	183.433	
	1937.	I.	36.142	652	36	704	806	67.034	101	7.627	1.819	147.081
		II.	33.769	613	34	701	797	74.936	102	6.728	1.706	155.222
III.		45.197	612	37	845	849	76.980	98	6.140	1.703	147.904	
IV.		36.497	639	36	719	846	77.513	97	6.636	1.813	150.860	
V.		34.333	590	34	733	800	77.646	86	6.422	1.786	171.098	
VI.		35.344	631	36	789	832	79.245	97	7.011	1.793	161.981	
VII.		35.943	677	40	771	943	95.915	111	8.662	1.861	167.274	
1936. VIII.—1937. VII. összesen:		451.152	7.519	456	9.613	10.226	993.086	1.104	79.358	21.749	2.010.840	
1936. I.—VII.		241.693	4.460	236	4.993	5.658	499.623	626	45.023	11.277	980.497	
1937. I.—VII.		257.225	4.414	254	5.262	5.873	549.269	692	49.226	12.481	1.101.420	
Összehasonlítások	1937. VII. havában 1936. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 2.319	+ 22	+ 3	+ 14	+ 68	+ 9.643	+ 20	+ 1.989	+ 256	+ 19.605
		0 o-ban	+ 6'9	+ 3'4	+ 8'1	+ 1'8	+ 7'8	+ 11'2	+ 22'0	+ 29'8	+ 15'9	+ 13'3
	1936. VIII.—1937. VII. időszakban	szám- szerűleg	+ 30.056	- 121	+ 31	+ 519	+ 319	+ 88.089	+ 102	+ 6.956	+ 2.018	+ 211.458
	1935. VIII.—1936. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	0 o-ban	+ 7'1	- 1'6	+ 7'3	+ 5'7	+ 3'2	+ 9'7	+ 10'2	+ 9'6	+ 10'2	+ 11'8
1937. I.—VII. idő- szakban, 1936. I.—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 15.532	- 46	+ 18	+ 269	+ 215	+ 49.646	+ 66	+ 4.203	+ 1.204	+ 120.923	
	0 o-ban	+ 6'4	- 1'0	+ 7'6	+ 5'4	+ 3'8	+ 9'9	+ 10'5	+ 9'3	+ 10'7	+ 12'3	

* Az 1936. és 1937. évi adatok ideiglenesek. 1) Hirlapokkal együtt.

2) Közte 296 ezer drb. választási igazolványt tartalmazó ajl. levél.

I. Forgalom.*)

1. Posta.

Időszak		Kézbesítés										
		Közön- séges ¹⁾ levélpostai küldemények	Aján- lott	Érték- levelek	Kéz-, bérlet és sommas eszmák	Postautalványok		Postafelhárakézfizetések		Csekk-kifizetések		
						darab- száma	összege ezer P-ben	darab- száma	összege ezer P-ben	darab- száma	összege ezer P-ben	
												ezrebben
Az 1930. évben		425.761	16.794	726	12.390	10.816	1.804.460	376	20.852	3373	1.036.937	
Az 1931. évben		373.517	12.442	637	10.687	10.102	1.267.997	295	25.646	3275	967.490	
Az 1932. évben		353.134	9.739	536	8.968	9.256	797.202	236	18.316	3259	785.987	
Az 1933. évben		345.768	8.172	506	8.776	8.961	773.525	280	21.472	3373	698.973	
Az 1934. évben		416.564	7.653	481	8.890	9.320	802.581	367	28.707	3223	658.994	
Az 1935. évben		412.321	7.790	471	8.814	9.768	867.020	462	37.928	3399	662.144	
1935.	VIII.	31.048	606	44	666	863	91.074	41	3.518	303	68.821	
	IX.	37.109	638	43	772	787	64.619	41	3.718	259	41.949	
	X.	39.129	748	45	832	905	91.281	43	4.234	323	72.756	
	XI.	34.264	604	40	804	807	79.468	39	3.048	275	58.363	
	XII.	40.201	604	38	1.029	894	78.773	43	3.343	325	59.488	
	I.	34.112	685	36	679	821	61.678	39	3.036	286	42.304	
	II.	33.807	762	34	666	813	81.743	38	2.776	287	63.834	
	III.	39.181	630	35	727	772	58.180	48	3.544	268	37.070	
1936.	IV.	35.994	592	34	747	845	71.343	46	3.356	298	55.970	
	V.	34.326	622	35	733	817	80.844	47	3.462	282	65.307	
	VI.	31.351	552	33	696	753	60.885	46	3.646	278	47.844	
	VII.	34.766	658	37	756	862	77.465	44	3.424	293	57.821	
1935. VIII.—1936. VII. összesen:		425.288	7.701	454	9.107	9.939	897.353	515	41.105	3.477	671.527	
1936.	VIII.	33.023	586	41	702	827	84.549	44	3.567	259	55.286	
	IX.	39.610	627	41	832	821	83.525	47	4.022	286	55.880	
	X.	40.656	717	44	915	956	101.019	57	6.265	356	77.664	
	XI.	36.750	603	42	808	773	68.513	42	3.495	254	46.767	
	XII.	44.561	619	42	1.113	978	101.475	47	3.935	378	79.044	
	I.	36.268	660	38	711	799	66.870	42	3.600	290	42.817	
	II.	33.884	610	35	706	799	75.147	39	3.047	281	53.135	
	III.	45.316	631	38	845	859	77.972	52	3.827	323	55.685	
1937.	IV.	36.626	644	37	706	844	78.512	47	3.926	320	60.967	
	V.	34.459	577	36	736	800	77.855	52	3.974	283	54.115	
	VI.	35.471	632	38	780	836	78.747	49	4.068	332	67.684	
	VII.	37.164	692	42	783	967	98.911	49	4.751	379	77.978	
1936. VIII.—1937. VII. összesen:		453.788	7.598	474	9.637	10.259	993.095	567	48.477	3.741	727.022	
1936. I.—VII.		243.537	4.501	244	5.004	5.683	492.138	308	23.244	1.992	370.150	
1937. I.—VII.		259.188	4.446	264	5.267	5.904	554.014	330	27.193	2.208	412.381	
Összehasonlítások	1937. VII. havában 1936. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+2.398	+ 34	+ 5	+ 27	+ 104	+ 21.446	+ 5	+ 1.327	+ 86	+ 20.157
		‰-ban	+ 6'9	+ 5'2	+13'5	+ 3'6	+12'2	+ 27'7	+11'4	+ 38'8	+29'4	+ 34'9
	1936. VIII.—1937. VII. időszakban 1935. VIII.—1936. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerű- leg	+ 28.400	- 103	+ 20	+ 530	+ 320	+ 95.742	+ 52	+ 7.372	+ 264	+ 55.495
		‰-ban	+ 6'7	- 1'3	+4'4	+ 5'8	+ 3'2	+ 10'7	+10'1	+ 17'9	+ 7'6	+ 8'3
	1937. I.—VII. idő- szakban 1936. I—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerű- leg	+ 15.651	- 55	+ 20	+ 263	+ 221	+ 61.876	+ 22	+ 3.949	+ 116	+ 42.231
		‰-ban	+ 6'4	- 1'2	+8'2	+ 5'3	+ 3'9	+ 12'6	+ 7'1	+ 17'0	+10'8	+ 11'4

*) Az 1936. és 1937. évi adatok ideiglenesek. 1) Hírlapokkal együtt.

2) Közte 219 ezer választási igazolványt tartalmazó ajl. levél.

I. Forgalom.*)
2. Táviró. 3. Távbeszélő.

Időszak	Táviró		Távbeszélő																			
	Feladott	Kézbesített	Allomások száma ¹⁾				Közvetlen összeköttetések száma	Számlált helyi beszélgetések száma ezekben														
	távíratok darabszáma ezekben	távíratok darabszáma ezekben	a bpesti egység hálózatban	a fatur. és 200-nál több előfizetővel bíró hálózatban	a 200-nál kevesebb	összesen		bpesti egység hálózatban	vidéken	összesen												
Az 1930. évben	3.404	3.715	46.601	35.618	82.219	2.212	103.890	—	103.890													
Az 1931. évben	2.599	3.253	47.095	33.840	80.935	2.376	106.946	14.189	121.135													
Az 1932. évben	2.066	2.735	46.884	32.415	79.299	2.196	107.564	13.867	121.431													
Az 1933. évben	1.894	2.576	47.962	31.109	79.071	2.207	107.146	12.801	119.947													
Az 1934. évben	1.873	2.557	53.338	34.354	87.692	2.303	111.898	11.911	123.809													
Az 1935. évben	²⁾ 1.903	2.573	58.339	15.088 18.723	92.150	1.734	121.980	12.944	134.924													
1935.	VIII.	186	244	56.146	14.827	18.881	89.854	1.738	9.075	1.064	10.139											
	IX.	171	227	56.648	14.926	19.029	90.603	1.742	10.024	1.090	11.114											
	X.	166	223	57.282	15.001	19.023	91.306	1.738	10.399	1.086	11.485											
	XI.	154	212	57.743	15.056	18.766	91.565	1.732	11.244	1.190	12.434											
	XII.	153	213	58.339	15.088	18.723	92.150	1.734	10.801	1.141	11.942											
1936.	I.	127	184	58.819	15.137	18.700	92.656	1.732	10.326	1.102	11.428											
	II.	130	184	59.222	15.234	18.737	93.193	1.730	10.935	1.129	12.064											
	III.	137	196	59.698	15.287	18.895	93.880	1.752	10.300	1.042	11.342											
	IV.	134	191	60.095	15.608	18.879	94.582	1.752	10.834	1.117	11.951											
	V.	157	219	60.351	15.708	19.541	95.600	1.755	11.348	1.174	12.522											
	VI.	174	227	60.931	15.855	19.709	96.495	1.765	11.072	1.152	12.224											
	VII.	185	241	61.094	15.957	20.041	97.092	1.772	10.595	1.234	11.829											
1935 VIII.—1936. VII. összesen:	1.874	2.561	—	—	—	—	—	—	126.953	13.521	140.474											
1936.	VIII.	198	254	61.138	15.990	20.254	97.382	1.743	9.292	1.218	10.510											
	IX.	182	238	61.663	16.168	20.351	98.182	1.755	9.810	1.209	11.019											
	X.	183	242	62.250	16.254	20.375	98.879	1.751	11.014	1.281	12.295											
	XI.	155	211	62.742	16.361	19.866	98.969	1.751	11.611	1.332	12.943											
	XII.	161	220	63.537	16.699	22.218	102.454	1.750	10.796	1.271	12.067											
	I.	140	201	63.951	16.763	22.242	102.956	³⁾ 1.758	10.742	1.266	12.008											
	II.	135	188	64.393	16.917	22.375	103.685	1.762	11.378	1.311	12.689											
	III.	159	218	64.846	17.004	22.510	104.360	1.760	10.440	1.210	11.650											
1937.	IV.	154	212	65.100	17.076	22.599	104.775	1.760	11.371	1.337	12.708											
	V.	186	244	65.348	17.158	22.798	105.304	2.025	12.007	1.353	13.360											
	VI.	187	246	66.142	17.484	22.822	106.448	2.027	11.772	1.385	13.157											
	VII.	200	262	67.103	17.562	22.411	107.076	2.041	10.867	1.372	12.239											
1936. VIII.—1937. VII. összesen:	2.040	2.736	—	—	—	—	—	—	131.100	15.545	146.645											
1936. I.—VII.	1.044	1.442	—	—	—	—	—	—	75.410	7.950	83.360											
1937. I.—VII.	1.161	1.571	—	—	—	—	—	—	78.577	9.234	87.811											
Összehasonlítások	1937. VII. havában	szám- szerűleg	+	15	+	21	+	6.009	+	1.605	+	2.370	+	9.984	+	269	+	272	+	138	+	410
	1936. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)		0/0-ban	+	8'1	+	8'7	+	9'8	+	10'1	+	11'8	+	10'3	+	15'2	+	2'6	+	11'2	+
	1936. VIII.—1937. VII. időszakban	szám- szerűleg	+	166	+	175	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1935. VIII.—1936. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		0/0-ban	+	8'9	+	6'8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1937. I.—VII. időszakban	szám- szerűleg	+	117	+	129	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1936. I.—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		0/0-ban	+	11'2	+	8'9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) Az 1936. és 1937. évi adatok ideiglenesek.

¹ Csak az üzemben levő előfizetői állomások.

²⁾ Vasuti táviróhivatalok forgalmával együtt.

³⁾ 1936. decemberétől az összes nyilvántartott távbeszélő állomások

I. Forgalom. *)

3. Távbeszélő. 4. Rádió,

Időszak	Távbeszélő							Rádió				
	Közpon- tok száma	Kezdeményezett			Érkezett			Engedélyesek száma				
		távolsági beszélgetések száma ezrekben							Buda- pesten	vidé- ken	ösz- szesen	
		bpesti egysé- ges háló- zatban	vidé- ken	ösz- szesen	a bpesti egysé- ges háló- zatban	vidé- ken	ösz- szesen					
Az 1930. évben	1.426	1.431	3.363	4.794	1.391	3.301	4.692	108.161	199.748	307.909		
Az 1931. évben	1.445	1.285	3.094	4.379	1.281	3.004	4.285	111.774	213.258	325.032		
Az 1932. évben	1.446	1.183	2.558	3.741	1.138	2.479	3.617	113.360	208.616	321.976		
Az 1933. évben	1.465	1.145	2.345	3.490	1.059	2.306	3.365	115.114	213.065	328.179		
Az 1934. évben	1.494	1.157	2.467	3.624	1.081	2.426	3.507	118.010	222.107	340.117		
Az 1935. évben	1.524	1.249	2.863	4.112	1.152	2.822	3.974	122.676	230.231	352.907		
1935.	VIII.	1.524	118	278	396	111	273	384	119.418	224.016	343.434	
	IX.	1.524	116	263	379	109	259	368	120.415	226.481	346.896	
	X.	1.524	114	266	380	108	262	370	120.480	226.490	346.970	
	XI.	1.524	113	246	359	104	241	345	121.055	228.158	349.213	
	XII.	1.524	106	223	329	95	218	313	122.676	230.231	352.907	
	1936.	I.	1.524	96	204	300	88	201	289	124.126	233.331	357.457
		II.	1.531	100	194	294	89	193	282	124.945	234.970	359.915
		III.	1.531	90	211	301	82	209	291	125.526	235.837	361.363
IV.		1.533	100	210	310	92	209	301	125.554	235.654	361.208	
V.		1.536	96	228	324	89	224	313	125.250	234.783	360.033	
VI.		1.544	106	241	347	103	236	339	124.725	232.740	357.465	
VII.		1.549	116	288	404	111	281	392	123.901	231.168	355.069	
1935. VIII.—1936. VII. összesen:		—	1.271	2.852	4.123	1.181	2.806	3.987	—	—	—	
1936.	VIII.	1.552	121	296	417	114	291	405	123.486	230.970	354.456	
	IX.	1.555	120	290	410	116	285	401	123.548	231.048	354.596	
	X.	1.557	120	295	415	113	293	406	124.590	232.464	357.054	
	XI.	1.550	114	262	376	109	259	368	126.230	235.113	361.343	
	XII.	1.550	108	249	357	101	250	351	127.540	237.814	365.354	
	1937.	I.	1.550	101	237	338	93	237	330	129.593	241.605	371.198
		II.	1.550	102	224	326	94	221	315	130.553	243.611	374.164
		III.	1.551	96	240	336	90	238	328	131.388	244.700	376.083
IV.		1.556	107	246	353	98	245	343	131.629	244.940	376.569	
V.		1.558	110	262	372	104	256	360	131.946	244.617	376.563	
VI.		1.561	114	276	390	113	273	386	130.785	242.966	373.751	
VII.		1.559	122	311	433	114	307	421	130.655	241.626	372.281	
1936. VIII.—1937. VII. összesen:		—	1.335	3.188	4.523	1.259	3.155	4.414	—	—	—	
1936. I.—VII.	—	704	1.576	2.280	654	1.553	2.207	—	—	—		
1937. I.—VII.	—	752	1.796	2.548	706	1.777	2.483	—	—	—		
Összehasonlítások	1937. VII. havában 1936. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 10	+ 6	+ 23	+ 29	+ 3	+ 26	+ 29	+ 6.754	+ 10.458	+ 17.212
		%-ban	+ 0.6	+ 5.2	+ 8.0	+ 7.2	+ 2.7	+ 9.3	+ 7.4	+ 5.5	+ 4.5	+ 4.8
	1936. VIII.—1937. VII. időszakban 1935. VIII.—1936. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	—	+ 64	+ 336	+ 400	+ 78	+ 349	+ 427	—	—	—
		%-ban	—	+ 5.0	+ 11.8	+ 9.7	+ 6.6	+ 12.4	+ 10.7	—	—	—
1937. I.—VII. idő- szakban 1936. I.—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	—	+ 48	+ 220	+ 268	+ 52	+ 224	+ 276	—	—	—	
	%-ban	—	+ 6.8	+ 14.0	+ 11.8	+ 8.0	+ 14.4	+ 12.5	—	—	—	

*) Az 1936. és 1937. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységekben*)

Időszak	Kincstári postahivataloknál:					Postamesteri hivataloknál és ügy. ökségeknél:								
	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes				
	munkaegységek száma					munkaegységek száma								
ezekben					ezek-ben	%-ban	ezekben					ezek-ben	%-ban	
Az 1930. évben	180.223	27.761	105.715	5.955	325.652	71.3	98.809	11.325	16.843	3.891	130.868	28.7		
Az 1931. évben	161.075	22.657	103.432	6.494	293.658	72.7	80.932	9.792	15.387	4.234	110.345	27.3		
Az 1932. évben	135.946	17.848	97.845	6.900	258.539	72.9	70.612	7.847	13.667	4.174	96.300	27.1		
Az 1933. évben	129.388	16.501	95.047	6.774	247.710	72.6	69.057	7.049	13.326	3.912	93.344	27.4		
Az 1934. évben	130.711	16.294	99.131	7.185	253.321	72.3	71.557	6.974	14.471	4.052	97.054	27.7		
Az 1935. évben	132.288	16.663	108.581	7.516	265.048	72.0	74.560	7.130	17.197	4.155	103.042	28.0		
1935.	VIII.	10.785	1.639	8.610	620	21.654	70.3	6.496	728	1.589	342	9.155	29.7	
	IX.	10.940	1.540	9.158	627	22.265	71.5	6.354	639	1.552	345	8.890	28.5	
	X.	12.538	1.509	9.372	628	24.047	71.0	7.247	642	1.568	343	9.800	29.0	
	XI.	11.573	1.400	9.901	631	23.505	72.0	6.740	588	1.463	347	9.138	28.0	
	XII.	13.110	1.414	9.485	638	24.647	71.7	7.408	576	1.386	350	9.720	28.3	
1936.	I.	10.727	1.177	9.058	646	21.608	72.3	6.110	503	1.322	355	8.290	27.7	
	II.	11.241	1.215	9.434	650	22.540	73.0	6.185	490	1.303	358	8.336	27.0	
	III.	10.608	1.287	8.977	633	21.525	72.4	5.918	546	1.381	359	8.204	27.6	
	IV.	10.959	1.251	9.420	653	22.283	72.3	6.283	530	1.372	358	8.543	27.7	
	V.	11.267	1.474	9.787	652	23.180	72.6	6.368	585	1.456	356	8.765	27.4	
	VI.	10.248	1.553	9.712	648	22.161	72.6	5.880	636	1.507	353	8.376	27.4	
	VII.	11.415	1.698	9.662	645	23.420	71.4	6.608	712	1.699	349	9.368	28.6	
1935. VIII.—1936. VII. összesen:		135.411	17.157	112.576	7.691	272.835	71.9	77.597	7.175	17.598	4.215	106.585	28.1	
1936.	VIII.	10.808	1.805	8.958	643	22.212	70.2	6.600	760	1.726	350	9.436	29.8	
	IX.	11.643	1.688	9.278	644	23.253	70.6	6.958	679	1.713	349	9.699	29.4	
	X.	13.224	1.696	0.010	649	25.579	70.3	7.961	698	1.782	351	10.791	29.7	
	XI.	11.539	1.449	10.301	657	23.946	71.9	6.810	595	1.601	355	9.361	28.1	
	XII.	14.228	1.531	19.713	664	26.136	70.8	8.253	593	1.568	358	10.772	29.2	
1937.	I.	11.031	1.360	9.580	674	22.645	72.0	6.366	551	1.530	365	8.812	28.0	
	II.	10.880	1.274	9.975	679	22.808	72.6	6.260	517	1.456	369	8.602	27.4	
	III.	11.941	1.493	9.339	682	23.455	71.5	6.784	607	1.565	371	9.327	28.5	
	IV.	11.308	1.456	10.066	685	23.515	72.2	6.544	576	1.575	369	9.064	27.8	
	V.	11.208	1.677	10.506	686	24.077	72.1	6.568	678	1.681	368	9.295	27.9	
	VI.	11.708	1.718	10.473	681	24.580	71.8	6.830	694	1.751	366	2.641	28.2	
	VII.	12.144	1.840	10.042	679	24.705	70.0	7.563	778	1.893	363	10.597	30.0	
1936. VIII.—1937. VII. összesen:		141.662	18.985	118.241	8.023	286.911	71.3	83.496	7.726	19.841	4.334	115.397	28.7	
1936. I.—VII.		76.465	9.655	66.050	4.547	156.717	72.4	43.352	4.002	10.040	2.488	59.882	27.6	
1937. I.—VII.		80.220	10.818	69.981	4.766	165.785	71.7	46.915	4.401	11.451	2.571	65.338	28.3	
Összehasonlítások	1937. VII. havában	szám-szerüleg	+ 729	+ 142	+ 380	+ 34	+ 1.285	—	+ 955	+ 66	+ 194	+ 14	+ 1.229	—
	1936. VII. havához képest több (+) kevesebb (—)		%-ban	+ 6.4	+ 8.4	+ 3.9	+ 5.3	+ 5.5	—	+ 14.5	+ 9.3	+ 11.4	+ 4.0	+ 13.1
	1936. VIII. — 1937. VII. időszakban	szám-szerüleg	+ 6.251	+ 1.828	+ 5.665	+ 332	+ 14.076	—	+ 5.899	+ 551	+ 2.243	+ 119	+ 8.812	—
	1935. VIII. — 1936. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)		%-ban	+ 4.6	+ 10.7	+ 5.0	+ 4.3	+ 5.2	—	+ 7.6	+ 7.7	+ 12.7	+ 2.8	+ 8.3
	1937. I.—VII. időszakban, 1936. I.—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	szám-szerüleg	+ 3.755	+ 1.163	+ 3.931	+ 219	+ 9.068	—	+ 3.563	+ 399	+ 1.411	+ 83	+ 5.456	—
			%-ban	+ 4.9	+ 12.0	+ 6.0	+ 4.8	+ 5.8	—	+ 8.2	+ 10.0	+ 14.1	+ 3.3	+ 9.1

*) Az 1936. és 1937. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységeiben.*)

Időszak		Összes postai szerveknél:														
		Posta		Távíró		Távbeszélő		Rádió		Összes						
		munkaegységek száma														
		ezrekben		‰-ban		ezrekben		‰-ban		ezrekben		ezrekben				
Az 1930. évben		285.032	62.4	39.086	8.6	122.558	26.8	9.844	2.2	456.520						
Az 1931. évben		242.007	59.9	32.449	8.0	118.819	29.4	10.728	2.7	404.003						
Az 1932. évben		206.558	58.3	25.695	7.2	111.512	31.4	11.074	3.1	354.839						
Az 1933. évben		198.445	58.2	23.550	6.9	108.373	31.8	10.686	3.1	341.054						
Az 1934. évben		202.268	57.8	23.268	6.6	113.602	32.4	11.237	3.2	350.375						
Az 1935. évben		206.848	56.2	23.793	6.5	125.778	34.2	11.671	3.1	368.090						
1935.	VIII.	17.281	56.1	2.367	7.7	10.199	33.1	962	3.1	30.809						
	IX.	17.294	55.5	2.179	7.0	10.710	34.4	972	3.1	31.155						
	X.	19.785	58.4	2.151	6.4	10.940	32.3	971	2.9	33.847						
	XI.	18.313	56.1	1.988	6.1	11.364	34.8	978	3.0	32.643						
	XII.	20.518	59.7	1.990	5.8	10.871	31.6	988	2.9	34.367						
	1936.	I.	16.837	56.3	1.680	5.6	10.380	34.7	1.001	3.4	29.898					
		II.	17.426	56.4	1.705	5.5	10.737	34.8	1.008	3.3	30.876					
		III.	16.526	55.6	1.833	6.2	10.358	34.8	1.012	3.4	29.729					
IV.		17.242	55.9	1.781	5.8	10.792	35.0	1.011	3.3	30.826						
V.		17.635	55.2	2.059	6.4	11.243	35.2	1.008	3.2	31.945						
VI.		16.128	52.8	2.189	7.2	11.219	36.7	1.001	3.3	30.537						
VII.		18.023	55.0	2.410	7.4	11.361	34.6	994	3.0	32.788						
1935. VIII.—1936. VII. összesen:		213.088	56.1	24.332	6.4	130.174	34.3	11.906	3.2	379.420						
1936.	VIII.	17.408	55.0	2.563	8.1	10.684	33.8	993	3.1	31.648						
	IX.	18.601	56.4	2.367	7.2	10.991	33.4	993	3.0	32.952						
	X.	21.184	58.3	2.394	6.6	11.792	32.4	1.000	2.7	36.370						
	XI.	18.349	55.1	2.044	6.1	11.902	35.7	1.012	3.1	33.307						
	XII.	22.481	60.9	2.124	5.7	11.281	30.6	1.022	2.8	36.908						
	1937.	I.	17.397	55.3	1.911	6.1	11.110	35.3	1.039	3.3	31.457					
		II.	17.140	54.6	1.791	5.7	11.431	36.4	1.048	3.3	31.410					
		III.	18.725	57.1	2.100	6.4	10.904	33.3	1.053	3.2	32.782					
IV.		17.852	54.8	2.032	6.3	11.641	35.7	1.054	3.2	32.579						
V.		17.776	53.2	2.355	7.1	12.187	36.6	1.054	3.1	33.372						
VI.		18.538	54.2	2.412	7.0	12.224	35.7	1.047	3.1	34.221						
VII.		19.707	55.8	2.618	7.4	11.935	33.8	1.042	3.0	35.302						
1936. VIII.—1937. VII. összesen:		225.158	56.0	26.711	6.6	138.082	34.3	12.357	3.1	402.308						
1936. I.—VII.		119.817	55.3	13.657	6.3	76.090	35.1	7.035	3.3	216.599						
1937. I.—VII.		127.135	55.0	15.219	6.6	81.432	35.2	7.337	3.2	231.123						
Összehasonlítások	1937. VII. havában	szám- szerüleg	+	1.684	—	+	208	—	+	574	—	+	48	—	+	2.514
	1936. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)		0/0-ban	+	9.3	—	+	8.6	—	+	5.1	—	+	4.8	—	+
	1936. VIII.—1937. VII. időszakban	szám- szerüleg	+	12.150	—	+	2.379	—	+	7.908	—	+	451	—	+	22.888
	1935. VIII.—1936. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		0/0-ban	+	5.7	—	+	9.8	—	+	6.1	—	+	3.8	—	+
	1937. I.—VII. időszakban 1936. I.—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerüleg	+	7.318	—	+	1.562	—	+	5.342	—	+	302	—	+	14.524
			0/0-ban	+	6.1	—	+	11.4	—	+	7.0	—	+	4.3	—	+

*) Az 1936. és 1937. évi adatok ideiglenesek.

A távolsági távbeszélő forgalom, amely ugyanazokat a jellegzetes idényszerű hullámzásokat mutatja, mint a táviró-forgalom, a nyári csúcspontja felé közeledik. Különösen a vidékről kiindult és a vidékre érkezett távolsági beszélgetések emelkedése igen jelentékeny, míg a budapesti forgalom élénkülése sokkal kisebb mérvű. A magyarázatot ugyancsak a nyaralások szolgáltatják.

A rádióengedélyesek száma a múlt év júliusához viszonyítva 17,212-vel, vagyis 4,8%-al emelkedett, a folyó évi június hónapoz viszonyítva azonban 1470-el, tehát — 0,39%-al csökkent. A csökkenés lényegesen enyhébb, mint amilyen az a múlt év hasonló időszakában volt (—2396 = —0,67%), amit túlnyomórészt a folyó évben július hó elején rendezett tárgysorsjátéknak tulajdoníthatunk.

2. A forgalom munkaegységekben.

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységekben is kifejezi, mint-hogy az összforgalom általános és áttekinthető kifejezésére a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám erre nem alkalmas. Ugyanis ebben a darabszámban az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és összegek vegyesen szerepelnek. A különböző természetű szolgáltatások összeadhatása végett ezeket

először közös nevezőre kellett hozni. Ez oly módon történt, hogy minden egyes szolgáltatást — a munka minőségének, mennyiségének és az elvégzés időtartamának figyelembevételével — értékeltünk. Az értékes mérőszöke a munkaegység. A közös nevezőre — munkaegységre — hozott szolgáltatások egyszerű összeadásának végösszege fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységeiben elért forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmasak az általános posta-, táviró-, távbeszélő- és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyforma alapon történik. Az itt közölt táblázatok adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmasak. Megjegyezzük azonban, hogy ezek az adatok a személyzet által tényleg feldolgozott munkaegységek számával nem azonosak.

A munkaegységekben kifejezett forgalom az előző év júliusával szemben 7,8%-al emelkedett. Minden egyes üzletág kedvező eredményeket mutathat fel, mégis a postai üzletág forgalmának emelkedése a legerőteljesebb, aminek magyarázatát a forgalomnál már megadtuk. A kedvező összeredményt ugyancsak a postai forgalom befolyásolta, mert nagy tömege folytán az egész forgalomra kihát. Érdekes a kincstári és a postamesteri munkaegységek különböző ütemű fejlődése.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

POSTA.

Mire jó a palackposta? Nemrég megírták a lapok, hogy a norvég partvidéken, Christiansund közelében, a hullámok egy lezárt palackot vetettek partra, melyben papírszeletet találtak. Kiderült, hogy a papírszeleten olvasható verset egy kanadai tengerész írta szerelmesének, aki azt meg is kapta.

Bizonyára furcsa módja a levelezésnek, de hát már erre is voltak példák, mi több: fölitalálója és aki azt elsőnek alkalmazta, senki más, mint — Kolumbusz Kristóf! Mikor ugyanis Amerika fölfedezése után hazafelé tartott, az Atlanti-óceánon olyan erős vihar lepte meg, hogy a nagy genovai tengerészt, hajójával és legénységével együtt, már-már a végpusztulás fenyegette. Ekkor azután, hogy legalább a hajónaplót és tu-

dományos följegyzéseit megmentse, 1493 február 14-éről 15-ére virradó éjszaka, ezeket a fontos okmányokat cédrusfából készült, vízhatlan hordócskába zárta s további sorsát a hullámokra bízta. A hordó oldalára alkalmazott fölírással arra kérte a becsületes megtalálót, hogy a hordócskát, tartalmával együtt, adja át Izabella spanyol királynének, aki az ő fölfedező útját — mint tudjuk — lehetővé tette. A fontos okmányokat tartalmazó hordó azonban sohasem került elő. noha — mikor sok viszontagság után 1493 március havában Barcelónában kikötött — Kolumbusz ezer dukátát tűzött ki jutalmul annak, aki a hordót eljuttatja hozzá.

Hát bizony nem csoda, hogyha a hullámok szeszélyes játékára bízott palack vagy hordócska veszendőbe megy! Hiszen sokféle veszedelem érheti: sziklába vagy jég-

hegybe ütköznek s összezúzódnak; zátonyra jut, ahol betemeti a homok; óriás hal gyomrába kerül vagy éppen a rohanó hajó orra zúzza darabokra, stb. És ha néha mégis célt ér: bizony a legtöbbször hosszú időbe kerül.

Mikor a „Mary C. Farr“ nevű óceánjáró gőzösnön 1886-ban az amerikai partok közelében tűz ütött ki, a hajó legénysége, mielőtt elhagyta az égő hajót, a katasztrófáról szóló jelentését palackba zárta s a tengerbe dobta. Néhány hét múlva a matrózok holttesteit a hullámok partra vetették, a palackot azonban csak negyvennégy év múlva, 1930-ban halászták ki s juttatták el az illetékes hatóságokhoz. Egy halász hálójába került a halakkal együtt. A palackból elszárgult papírlap került elő, melyen fakult írással e sorok voltak olvashatók: „A Mary C. Farr felézetén tűz ütött ki. Most szállunk a mentőcsónakokba. Isten kegyelme legyen velünk!”

De találtak már ilyen palackpostát halak gyomrában is. Ez a sors érte azt az üzenetet is, melyet a párizs-newyorki próbarepülés szerencsétlen két pilótája küldött haza. Észak-Afrika partja közelében került hálóba az a hal, melynek gyomrában, palackba rejtve, ezt az üzenetet találták: „A második tartály fölrobbant. Igyekszünk a tengerre leszállni, a 47. szélességi és a 17. hosszúsági foknál. Coli és Nungesser”. Annak idején nagy megdöbbenést keltett mindennütt a két kiváló francia repülő halálos katasztrófája.

Több hasonló légi és tengeri szerencsétlenség híre jutott már ily módon köztudomásra.

A palackpostát azonban nemcsak az „elkárhozott lelkek“ használják, hanem alkalmazzák azt a tudósok is, hogy a tengeráramlatok irányát meghatározhassák. Palackokba papírlapokat helyeznek el, melyeken több nyelven arra kéri a megtalálót, hogy a papíroslapra jegyezze föl a lelőhely pontos adatait, az időpontot, mikor a palackot megtalálta, s juttassa el azt a legközelebbi tengerészeti hatósághoz, ahol illő jutalom-lomban részesül. Több száz ilyen palackpostát révén sikerült az Atlanti-óceán tengeráramlatainak irányát és útját meghatározni.

Ma már, természetesen, más módon és más eszközökkel tanulmányozzák a tengeráramlatok irányát; mindazáltal a palackpostát sem mellőzhetik. Újabbban a palackok aljára sajtószzerű kormánykészüléket erősítenek, amibe a tengeralatti áramlatok beleütköznek. Ismeretes, hogy a tengeráramlatoknak már egy méter mélyen a felszín alatt, más irányba van, mint a felszínen, mert itt, a szél hatása alatt, irányt

változtatnak. A felszín alatti áramlat a kormánykészülékbe beleütközvén: magával viszi a palackot.

Bizonyos, hogy a rádió és a drótnélküli táviró elterjedésével az „elkárhozott lelkek“ nem szorultak többé a palackposta segítségére, hogy utolsó üzenetüket vagy segélykérésüket az illetékes kézhez eljuttassák; de azért a palackposta még ma is divik az olyan tengervidékeken, melyeket a rendes hajójáratok nem érintenek.

De a tudományos kutatás mellett, van a palackpostának gyakorlati rendeltetése is. Épp a minap közölték a san-franciskói lapok, hogy a kaliforniai tengerkutató intézet hateraz palackot vetett a tengerbe, mely kísérletnek az a célja: vajjon a tengeráramlatok befolyásolják-e és mily mértékben a szardíniák vándorlását. Azt tapasztalták ugyanis, hogy a kaliforniai szardíniák rajzásuk idején vándorútra kelnek s az áramlatok sodrába kerülvén: állítóan a japán partokig is eljutnak.

A kísérletet tehát a szardíniák rajzási idején hajtották végre, mert meg akarják állapítani, vajjon a japán partok mentén halászott szardíniák azonosak-e csakugyan a kaliforniai vizekben halászott szardíniákkal, s ha igen: hogyan lehetne a szardíniák vándorlását megakadályozni!

Természetesen, ezekben a palackokba is többnyelvű fölhívást rejtettek, melyben fölkéri a palack megtalálóját, hogy értesítse az intézetet: hol és mikor halásza ki a tengerből.

Cs—y K.

Ausztria.

Az osztrák posta augusztus havában „üzletinyomtatvány“ címmel a nyomtatványoknak új, kedvezményes díjú alakját rendszeresítette.

Üzletinyomtatványnak az osztrák posta az olyan nyomtatott közleményeket tekint, amelyeknek célja és tartalma nem lépi túl az üzleti életben szokásos és a közönséghez időszakonként rendszeresen intézett üzleti jelentések, árközlések tartalmát; idetartoznak azok az időszaki lapok, amelyek túlnyomó részben üzleti hírdetéseket tartalmaznak és amelyeknek politikai, mulattató vagy híryanag része csak mellékes anyagát teszik tartalmuknak; továbbá olyan időszaki lapok, amelyek főképpen és elsősorban egy vagy több üzlet vagy vállalkozás áruinak, termelvényeinek ajánlásával foglalkoznak; továbbá röpiratok, mindenféle árjegyzékek, üzleti értesítések, vállalatoknak áru és árközlései stb. Az üzletinyomtatványoknak mint időszaki közleményeknek negyed-évenként egyszer, de legalább évenként

kétszer meg kell jelenniük. Az egyszerű feladott példányok száma 2500-nál kevesebb nem lehet. Egyébként az üzletinyomtatványra is a nyomtatványok üzletszabályzati feltételei az irányadók. A díjszabás 10 g-ig 2, 50 g-ig 2 $\frac{1}{2}$, 100 g-ig 5, 250 g-ig 10, 500 g-ig 15, 1000 g-ig 30 és 2000 g-ig 60 garas.

Üzletinyomtatványok feladásához esetenként a feladásra illetékes kerületi igazgatóság ad engedélyt. Ebben az engedélyben az igazgatóság azt is megállapítja, hogy melyik postahivatalnál köteles ezeket a küldeményeket a feladó postára adni.

Azok a műszaki úton előállított sokszorosítások, amelyeket az üzletszabályzat nyomtatványként eddig is elfogadtak, üzletinyomtatványként is feladhatók. A feltételek fennforgásának elbírálása a felvevőhivatal kötelessége és üzletinyomtatványt csak a díjak készpénzben lerovása mellett, a postaalkalmazott kezéhez le het feladni. Az engedélyesekről, továbbá az esetenként feladott küldemények darabszámáról és a lerótt díjakról a felvevőhivatal előjegyzést vezet. (VBlatt, 1937:47.)

Dánia.

A dán faluzó levélhordók díjazását előlött a kézbesítő kerület terjedelme, a kézbesítendő napilapok száma és a szolgálatban töltött időhöz képest állapították meg. Fizetésük összegét az alábbi módon számították ki:

A gyalogos faluzó levélhordó kézbesítésben eltöltött idejének megállapításánál kilométerenként 14 perccel, egy-egy napilap kézbesítésére pedig még 1/3 perccel, összesen kilométerenként legfeljebb 75 perccel és legalább 15 perccel lehetett számítani.

Kerékpáros faluzó levélhordónál kilométerenként 8 perccel (téli hónapokban 11 perccel), egy-egy napilap kézbesítésére pedig még 2/3 perccel számítottak. Az eké-ként kiszámított időhöz még hozzáadták a hivatalban eltöltött időt is.

Ez a számítási mód azonban az utóbbi időkben nem vált be, mert a lapkiadók újságait újabban saját felfogadott küldőcikkkel és gyermekekkel kézbesítették. Ennek következtében a posta által kézbesítendő napilapok száma erősen mecsapant. Mivel pedig a többi postai küldemények száma állandóan és lényegesen növekszik, a faluzó levélhordók díjazásának a kézbesített napilapok száma alapján való megállapítása visszas helyzetet teremtett, amennyiben a munka szaporodása mellett díjazásuk csökkent.

Ennek a helyzetnek a kiküszöbölése érdekében a faluzó levélhordó díját újabb-

ban a következő számítási móddal állapítják meg:

Gyalogos kézbesítésnél kilométerenként 15 perccel, kézbesítőhelyenként pedig még 3/4 perccel, s ehhez a főkézbesítés előtt és után, a hivatalban töltött idő fejében napi kézbesítőhelyenként még 2/3 perccel számítanak. Ez azonban 80 percnél több és 30 percnél kevesebb nem lehet.

Kerékpáros kézbesítésnél kilométerenként 7 perccel (az 5 téli hónapban át 9 perccel), kézbesítőhelyenként 2/3 perccel, a hivatalban töltött időt pedig úgy számítják, mint a gyalogos kézbesítésnél.

Sűrűn lakott kézbesítő kerületben ez a számítás más elvek szerint, különleges módon történik. (P. N. 1937:4.)

Németország.

A pommerániai tisztviselőnapon az egyik szónok rámutatott arra a tarthatatlan állapotra, hogy a tisztviselőknek ijesztő nagy százaléka, megfelelő jövedelmük dacára is tartózkodik a házasságkötéstől, a házasságoknak nagy része pedig gyermektelen. Lendületes szavakkal mutatott rá arra a veszélyre, melyet a lakosság számának apadása jelenthet. Ezért a nemzeti szocialista kormány a többgyermekes családok támogatásával és a házasságkötéseknek kölcsönök nyújtásával való megkönnyítése révén igyekszik ezt a veszélyt elhárítani. Az illető szónok kifejtette még, hogy a népesség számának fenntartása és fokozása minden állampolgárnak erkölcsi és hazája iránti kötelessége, ezért az alája rendelt tisztviselőkhöz felhívást is intézett, hogy minden 25-ik életévét betöltött tisztviselő és egyéb alkalmazott meghatározott időn belül kössön házasságot. (P. N. 1937:4.)

*

A „Deutsche Postzeitung“ a német birodalmi posta négyévi tisztviselő politikájáról szóló cikkében rámutat arra, hogy maga a szolgálati idő előléptetésre jogcímet nem ad. Előléptetésre csak az érdekes, aki hivatali kötelességeinek teljesítése mellett a nemzeti szocialista pártban való tevékeny részvételével a nemzeti szocialista elvek megvalósítása érdekében minél eredményesebben közreműködik.

Rangsor szerinti előléptetésre csak azt szabad a kinevező hatósághoz felterjesztetni, aki hivatalát kifogástalanul látta el és teljesítményével, valamint magatartásával bizonyítékát adta annak, hogy magasabb állásra is alkalmas.

Soronkívül pedig csak azokat lehet előléptetni, akik rendkívüli képességeiknél és

értékes munkásságuknál fogva kartársaik közül magasan kiemelkednek. (P. N. 1937: 4.)

*

A birodalmi postaminiszternek a hivatalos lapban kiadott rendelete megállapítja, hogy gyakorivá vált a rendes évi szabadságnak vagy egy részének a következő évben való igénybevétele. Minthogy ez a gyakorlat a vonatkozó rendeletnek ellentmond, a miniszter a rendes évi szabadságnak nem az esedékességi évben, hanem csak az ezt követő évben való engedélyezését a jövőre nézve a legszigorúbban eltiltja és ettől a szabálytól csak a legkivételesebb, indokolt esetben az illetékes postaigazgatóság engedélyével lehet eltérni. (P. N. 1937:4.)

*

A német hivatalos lapban legutóbbi rendelet jelent meg az 1937. évi január 26-i tisztviselőtörvény alapján, amely a tisztviselők mellékfoglalkozás vállalásának bonyolult és nem egyszer rendkívül kétnyes kérdésért gyökeresen rendezi.

A rendeletnek az a vezérelve, hogy a köztisztviselői szolgálati felsőbbtségének tartozik teljes munkaerjét rendelkezésre bocsátani. Ennek az elvnek a rendelet szerint mindenképpen érvényt kell szerezni. Szükség esetén akár a közszolgáltatásból való elbocsátás útján is.

A rendelet tartalmához képest két részre osztható: az első rész azt mondja meg, hogy mit **nem szabad**, a második pedig felsorolja az általános tilalom alóli kivételeket.

Különösképen nem szabad a közhivatalnoknak olyan elfoglaltságot vállalnia, 1. ami állásának tekintélyével össze nem egyeztethető, vagy a közjő ellen irányul; 2. amely tevékenység az ipar, kereskedelem, a munkapiac, vagy a szabad foglalkozások terén működőkre nézve hátrányos versenyt jelent; 3. amely mellékfoglalkozás üzése a szolgálat érdekével ellenkezik, vagyis ha a hivatalon kívüli elfoglaltság az alkalmazott idejét vagy munkaerjét oly nagy mértékben igénybe veszi, hogy az illető akadályozva van hivatali teendőinek ellátásában, vagy ha tartani lehet attól, hogy melléktevékenysége által szolgálati kötelességével összeütközésbe kerülhet, továbbá, ha a közalkalmazott döntőbírói vagy szakértői tisztséget vállal olyan ügyben, amellyel az a közigazgatási ágazat, amelyhez az illető közalkalmazott tartozik, hivatalból foglalkozik vagy foglalkozhatik. Ez utóbbi tilalom akkor is fennáll, ha a választott bírói vagy szakértői teendők teljesítését nem magános, hanem valamely hatóság kívánja. A legmagasabb szolgálati

főnökség azonban kivételesen jóváhagyhatja az ilyen minőségben való működést. Bírák nem működhetnek döntőbírákként, ha az a bírói szerv, amelyhez tartoznak, a kérdéses ügygel foglalkozik, vagy foglalkozhatik. 4. Végül nem szabad olyan mellékfoglalkozást folytatni, aminek a javadalmazása az alább ismertetett, szigorúan megszabott határt túllépi.

Engedélyezéshez köti a rendelet a javadalmazással járó mellékfoglalkozások üzését általában. Javadalmazás alatt nemcsak pénzben adott ellenszolgáltatást kell érteni, hanem minden olyan természetű előnyt, aminek értéke pénzben kifejezhető. Nem számít azonban javadalmazásnak az utazási költségek és egyéb készkiadások megtérítése, valamint az alkalmazottra érvényes fételt túl nem haladó napidíj juttatása. Ezeknek a kiadásoknak átalányösszegben való megtérítése azonban már nincs megengedve.

Rokonok érdekében folytatott melléktevékenységet (pl. hagyatéki ügyben) rendszerint engedélyezni kell.

Általában engedélyeztetnek kell tekinteni azt a baráti segítség fogalma alá foglалható, kisebb jelentőségű tevékenységet, amiért az illető alkalmazott anyagi ellenszolgáltatást nem kap; hasonlóképpen azt a csekélyebb terjedelmű mellékfoglalkozást, aminek a javadalmazása **nem haladja meg a havi 40 márkát**. Utóbbi esetben azonban a mellékfoglalkozást és a javadalmazás összegét a szolgálati főnökségnek be kell jelenteni. De még a most említett két esetben is el lehet tiltani a melléktevékenység folytatását, ha a szolgálat érdeke úgy kívánja; ha pedig a mellékfoglalkozás valamely általános tiltó rendelkezés alá esik, akkor azt minden másra való tekintet nélkül el kell tiltani.

A közalkalmazottak zenei tevékenységét külön fogják szabályozni. Ennek megtörténtéig az általános rendelkezések irányadók.

A felsorolt tiltó rendelkezések alá azonban csakis a gazdasági célú vállalkozások esnek. A tilalom tehát nem vonatkozik olyan szövetkezetekre, egyesületekre, vagy egyéb jogi formában működő, nem anyagi hasznót célzó, közérdekes vállalkozásokra — pl. a lakásépítő egyesületek stb. — amelyek kultúra, művészet, a közegészség vagy a sport területén a köz javát vannak hivatva előmozdítani.

Gazdasági célú — tehát nem közhasznú — vállalat felügyelő bizottságába, igazgatóságába vagy hasonló szervébe való belépésre, még akkor is, ha ez semmiféle javadalmazással nem jár, csak egészen kivételes esetekben (pl. családi birtok, örökösödési rend stb.) lehet engedélyt adni.

Közhasznú egyesület, szövetkezet stb. tisztikarába való belépést is csak akkor lehet megengedni, ha az érdekelt közalkalmazottnak a közhasznú egyesülettől stb. élvezett javadalmazása nem haladja túl a havi 40 márkát. Ez közalkalmazottak önszervező egyesületeire is vonatkozik.

Ha a Nemzetiszocialista Német Munkáspártnál és ennek tagozatainál viselt hivatal ellátásáért az érdekelt közalkalmazott csak költségmentéért kap, akkor ez javadalmazás nélküli tisztiságnak számít. Kétes esetekben a vezér helyettese dönt.

Ha valamely melléktevékenység folytatására adott engedélyt a szolgálati főnökség visszavonja, az alkalmazottnak megfelelő időt kell engedni félbenmaradt ügyeinek lebonyolítására.

Közszolgálatban viselt mellék hivatal után a közalkalmazottat elvben semmiféle javadalmazás nem illeti meg. Közszolgálatnak tekintendő minden foglalkozás a birodalom és bármely közjogi testület, intézmény, vagy alapítvány szolgálatában. Ugyanilyen elbírálás alá esik a rendelet szerint minden olyan vállalatnál, üzemenél, vagy egyesületnél tejesített szolgálat is, amely vállalat, üzem vagy egyesület állami tőkével dolgozik.

Hasonlóképpen, a magánvállalatnál, de a szolgálati főnökség rendeletére vállalt mellé foglalkozás is közszolgálatnak számít. A bírósági szakértői tevékenység ebből a szempontból nem közszolgálat. Mégis kivételek: a tanári működés, részvétel olyan vizsgálatokban, amelyek díjazással járnak, továbbá az ez eset, amikor más, alkalmas munkaerőt jelentékeny többletköltség nélkül alkalmazni nem lehet és végül, ha ellenkező törvényes intézkedés áll fenn.

Ha a felsorolt kivételes esetekben a közalkalmazott rendes illetményein felül valamely közpénztárból az általa végzett melléktevékenység fejében pótlékot vagy egyéb javadalmazást élvez, akkor ennek az évi összege nem lehet több 1.200 márkánál. Ha a tisztviselő több melléktevékenységet folytat, ez a legnagyobb évi összeg 1.800 márká. Kiadások és utazási költségek, valamint napidíjak ehhez az összeghez nem számíthatók hozzá. Ha azonban a napidíjat magánvállalat fizeti, akkor a napi 30 márkán felüli részösszegek az említett évi összeghez hozzászámítandók. Az évi 1.200, illetőleg 1.800 márkán felüli összeget a szolgálati főnökségnél be kell szolgáltatni. Ez a szabályozás nem vonatkozik nyilvános főiskolák tanárainak a javadalmazására és a vizsgálatokban való részvétel fejében esedékes díjazásra.

Ha a tisztviselő szolgálati főnökségének megbízásából vállalt melléktevékenységet valamely társaság, vállalat igazgató-

ságában, vagy hasonló szervében és ezért javadalmazást kap, akkor ezt szolgálati főnökségének kell beszolgáltatnia, még akkor is, ha a szolgálati viszony időközben már megszűnt volna. Mindazonáltal az érdekelt tisztviselő költségmentéértés címen meghatározott évi átalányösszeget kaphat, és pedig mint igazgatósági tag egy vállalat esetén 480, több vállalat után 640 márkát; mint a vállalat elnöke egy vállalat esetén 800, több vállalat után pedig 960 márkát. Ha valamely vállalat egy költségvetési év alatt több üzleti évet zár le, akkor az érdekelt tisztviselő jogosult az ismertetett legnagyobb összegű költségmegtérítési átalányt mindannyiszor felvenni, ahányszor a vállalat évi zárlatot tart és javadalmazást fizet. Ha az alkalmazott mellékelfoglaltsága nem terjed az egész évre, akkor csak a tényleges tevékenységének idejére eső költségmegtérítési átalányhányad felvételére jogosult.

Ha a tisztviselő ülésenkénti díjazásban is részesül, ezt csak akkor tarthatja meg, ha ezzel a költségmegtérítési átalány évi legmagasabb összegét nem lépi túl.

Ha a közalkalmazott csak ülésenkénti díjazást kap, akkor ezt ülésnaponként 30 márkáig megtarthatja mindaddig, amíg az így kapott javadalmazás az említett legmagasabb évi összeget el nem éri. Ha ugyanaz az alkalmazott egy napon több vállalat ülésein vesz részt, naponként akkor is legfeljebb 30 márká illeti meg.

Külföldi ülésekért és egyéb oly utazásokért, amik a mellékelfoglaltsággal való összefüggésben váltak szükségessé, az alkalmazottak útiköltségmegtérítést, valamint napidíjat és éjjeli pót díjat is kaphatnak legfeljebb napi 30 márká összegig; ennél nagyobb kiadásokat a költségmegtérítési átalányból és az ülésenkénti javadalmazásból kell fedezni. Minden utazásra, amit a tisztviselő mellékelfoglaltságának érdekében szükségesnek tart, előzetesen a szolgálati utazásokra érvényes szabályok szerint engedélyt kell kérnie.

Azok a javadalmazások, amiket a tisztviselő mellékelfoglaltsága ellátásáért kap, ki vannak véve az illetményesökkenítő rendeletek hatálya alól.

Érdekes intézkedése még a rendeletnek, hogy a tisztviselőket kötelezi annak bejelentésére, hogy feleségei folytatnak-e hivatalos, kereső foglalkozást. (Amstblatt 1937:72.)

*

A német postaminiszter „Deutsche Postgeschichte“ címmel füzetekben megjelenő, új könyvsorozat kiadását rendelte el. Ez a könyvsorozat a német posta történelmi jelentőségét, a német nép és ál-

lam kialakulására való befolyását, a posta-történelemkutatás jelentőségét és értékét akarja bemutatni nemcsak a szűkebb értelemben vett postaszemélyzet, de a postán kívül állók részére is. A most megjelent első füzet 64 oldal terjedelemben, merített papíron, számos képmelléklettel, több önálló cikket közöl. Az előszót dr. Ohnesorge postaminiszter írta. Dr. Hartmann Henrik, a speyeri kerületi postaigazgató-ság vezetője, a postatörténelem-kutatás eszközeiről és annak az általános történelemhez való viszonyáról értekezik. Jacob a birodalmi postamúzeum igazgatója, a levélbélyegek történetéről közöl dúsan illusztrált cikket. A füzetek a díszes kiállítás ellenére aránylag olcsó árért (1. 75 Rm) állanak a német postaszemélyzet rendelkezésére. (D. V. Z. 1937:32.)

*

Ez év június havában mutatták be a sajtó képviselőinek a német posta új, 21,6 m. hosszú mozgópostakocsijait. A sajtó-bemutatással kapcsolatban a szakelőadók a megjelent sajtóképviselők előtt rövid szakelőadásokkal és gyakorlati bemutatásokkal igyekeztek képet adni a mozgópostaszolgáltatásról és ennek a szolgáltatás történelmi fejlődéséről. Az első mozgópostakocsi Németország területén 1841-ben került használatba; ezek háromtengelyűek voltak. Ezeket azután rövidesen a kéttengelyűek váltották fel. Ezek a mozgópostakocsik kezdetben csak kész zárlatokat közvetítettek. Az első német mozgóposta, amely már útközben is kezelt, csak 1849-ben helyeztett üzembe. Ma már a német mozgópostaszolgáltatást 20 önálló mozgópostafőnökség vezetés alatt 3450, a posta tulajdonában lévő mozgópostakocsiban, kereken 10.000 mozgópostai alkalmazott látja el. A kimondottan mozgópostakocsikon kívül a postát szállító vonatok paklikocsijában kb. 2000 postaszakasz van berendezve, amelyekben kész zárlatokat továbbítanak.

A birodalmi államvasutak 1936 év folyamán 544,3 millió tengelykilométer hosszú utat futottak be a birodalmi postának. Ezek a számok mutatják legjobban, hogy a vasút a gépkocsi és a légijárművek növekedő versenyé ellenére még mindig a legjelentősebb forgalmi eszköze a postai szállításnak.

A világháború kiterjedéséig a német posta 10, 12, 15 és 17 méteres mozgópostakocsikat tartott üzemben, amelyek közül a két utóbbi gyorsvonatokba sorozva közlekedett. Ezeknek a mozgópostakocsiknak valamennyie favázis volt. 1922-ben vette használatba a német posta az első forrasztott acélvázis kocsiakat. 1925-ben már 20 m

hosszú, 15 tonna hordképességű kocsikat is épített és használt a német posta.

A 21,6 méteres legújabb mozgópostakocsiból egyelőre 75 darab készült el és további 120 darab van munkában. Ezek a kocsik a főbb vonalakon mint egység típusok kerülnek forgalomba háromféle belső berendezéssel aszerint, amint főként levélforgalom, avagy csomagforgalom, illetőleg vegyes forgalom lebonyolítására szánják azokat. (D. V. Z. 1937:27.)

Svájc.

A svájci postaigazgatásnak 1936 évről szóló jelentése többek között megállapítja, hogy a postaforgalom, mely 1931. óta állandóan csökkenőben van, a tárgyévben is megtartotta ezt a kedvezőtlen irányzatát. Nevezetesen a közönséges levélforgalom 3,1, az ajánlott küldemények darabszáma 0,1%-kal maradt el az 1935. évi forgalommal szemben. A csomagdíjaknak a közeli távolságokban 10 kg súlyhatárig való olcsóbbá tétele még mindig nem járt kellő eredménnyel, mert a csomagforgalomban is 1,6%-os csökkenést állapít meg az évi jelentés. Különösen erős (5,2%-os) a csökkenés az utasforgalomban, amit a gazdasági nehézségeken túl főleg az 1936 évi nyári idény kedvezőtlen időjárásával magyaráz az évi jelentés.

Érdekes és tanulságos része az évi jelentésnek a csomagdíjleszállításnak a forgalom alakulására tett hatásáról szóló adatai. Eszerint 1936-ban az 1935 évi forgalommal szemben 952.000 darab, azaz 2,9%-al kevesebb 5 kg-os csomag adatott fel. Ezzel szemben, noha az 5—10 kg-os súlyhatárok között feladott csomagok darabszáma az 1935 évi adatokkal szemben 3,1%-os emelkedést mutat, a bevételkiesés a díjleszállítás miatt még mindig 2%, a 10—15 kg-os súlyhatárba eső csomagoknál pedig — amelyekre a díjszabásmérséklés nem terjedt ki — 8,1% forgalomemelkedés mellett 5,4%-os bevétel többlet állott elő. Érdekes az évi jelentésnek az az adata is, hogy a svájci postaigazgatás által alkalmazott 15.179 alkalmazott között mindössze csak 1226 női alkalmazott van.

Mintthogy pedig a svájci posta díjszabása az egész világon egyike a legdrágábbaknak, a rossz üzletmenete ellenére az évi jelentés nagy bevétel felelésről számol be. Nevezetesen megállapítja, hogy az évi üzemi felesleg 77,6 millió frank. Ebből 41,2 milliót a tartalékalap növelésére, leírásokra; 16,4 milliót adósságok törlesztésére fordított a svájci posta, míg 20 milliót az állampénztárba szolgáltatott be. (V. B. W. 1937:8.) (Ifj. Kovács J. dr.)

*

A svájci postának 1936. évi mérlege 139,3 millió franc bevétel (előző évben 142,4 millió franc) és 118,68 millió franc (előző évben 124,1 millió franc) kiadás mellett, az 1935. évi 18,3 millió franc-kal szemben 20,6 millió franc bevételi többlettel zárult.

Az előző üzletévvvel szemben, az utánvételi forgalomon kívül minden üzletág kevesebbet jövedelmezett.

A csekktulajdonosok száma 112.913-ról 116.495-re emelkedett, úgyszintén a giróforgalom is csekélyebb emelkedést mutat.

A kedvező üzleti eredményt tulajdonképpen az üzemi költségeknek mesterséges csökkentése (az 1936. évi január hó 1-én életbeléptetett második nagymérvű fizetéscsökkentés és a személyzet létszámának 16.086 főről 15.941 főre apasztása) folytán sikerült elérni. (P. N. 1937:3.)

*

A svájci igazgatás a postaszolgáltatnak nagyobb szabású kiállításokon, hazafias ünnepségeken, országos kongresszusokon és egyéb hasonló alkalmakon való könnyű és egyszerű ellátása céljából aumotobil-postahivatalt rendezett be. Ennél a mozgó postahivatalnál értékcikkeladást, ajánlott és közönséges levélpostai küldemény-, csomag-, táviratfelvételt, valamint távbeszélő szolgáltatást látnak el.

A gépkocsi oldalán két munkahelyen közönséges és ajánlott küldeményeket, táviratokat, postautalványt és csekkbefizetéseket, a harmadik munkahelyen pedig csomagokat vesznek fel, azonkívül a kosiba beépített két távbeszélő fülke a távbeszélgetések lebonyolítására szolgál.

Az itt feladott küldeményeket „1. Schweiz. Automobil-Postbureau“ feliratú bélyegzőlenyomattal látják el, a levélpostai küldeményeken pedig ezenkívül még helynév bélyegzőlenyomatot is alkalmaznak.

Ez az automobil-postahivatal nem csupán felvételi szolgálatot lát el, hanem ajánlott küldeményeket, csomagokat és postautalványokat kézbesít is.

A mozgó gépkocsi hivatalt nyelvekben jártas tisztviselő vezeti.

Az az érdekeltség, mely alkalmi hivatal felállítását kéri, a gépkocsiban berendezett hivatal működésének tartama alatt az összes személyi kiadásokat (mellékjárandóságokkal együtt) esetenként vállalni és azonkívül az alkalmazottak élelmezéséről is gondoskodni köteles. (P. N. 1937:3.)

(Zappel.)

TAVIRO.

Anglia.

Angolországban most ünnepelték a Cook és Wheatstone rendszerű táviró bevezetésének 100-ik évfordulóját. Az erről megemlékező kiadványokat az iskolákban 28.000 példányban osztották szét. (J. T. 1937. 5.)

A nemzetközi kereskedelmi kamara nemzetközi táviró bizottsága 1937. év március 19-én Párizsban tartotta legutóbbi ülését. Ezen az ülésen elsősorban azokkal a javaslatokkal foglalkoztak, amelyekben egyes táviró igazgatások az 1938. évi kairói nemzetközi táviró és távbeszélő értekezlet számára olyan értelmű javaslatokat adtak be, hogy a mostani táviró díjszabást egységesítsék és a közértelmű és összebeszélő szövetségű táviratok részére az eddigi 100%-os, illetőleg 60%-os díjszabás helyett egységes díjszabást állítsanak össze. Az értekezlet arra a megállapodásra jutott, hogy a javaslatok egyike sem felel meg az érdekelt kereskedelmi körök érdekeinek, mert vagy emelik az összebeszélő nyelvű távirat díját, vagy pedig más előnyös könnyítéseket szüntetne meg. Az európa-kívüli viszonylatokban — amelyekre különben a javaslatok főként vonatkoznak — a legtöbb táviratot közértelmű nyelven szerkesztve adják fel s ezért e táviratok minden díjemelése a vállalatok általános költségét emelné. A bizottság egy jelentést fogadott el, amelyben ezt a felfogást magyarázzák. Ezt a jelentést, amelyet jelentős (a fontosabb országok kereskedelmi, ipari és pénzügyi vállalatok által összeállított) statisztikai adatok alapján állítottak össze, az 1938. évi kairói nemzetközi táviró- és távbeszélő értekezletnek át fogják adni. Ezt megelőzőleg, a jelentést a nemzetközi kereskedelmi kamara berlini kongresszusa elé terjesztik jóváhagyás végett. (J. T. 1937. 5.)

TAVBESZÉLŐ.

Amerika.

Az amerikai Egyesült-Államokban a képviselőház törvényt szavazott meg, amelynek értelmében pénzbedobós készülékbe értéktelen fémek bedobása kihágás, amelyet pénzbüntetéssel és elzárással büntetnek. Ezzel az intézkedéssel a távbeszélő évi több ezer dollár károsodástól akarják megóvni. (J. T. 1937. 5.)

Románia.

A román távbeszélő társaság 1936. évről szóló beszámolója szerint, a társaság 1936. év december 31-én fejezte be 6-ik működési évét. Az elért eredmények kielégítőek. A

távbeszélő előfizetők száma 1936. évben 7.592-vel emelkedett. Új közvetlen összeköttetést létesítettek egyrészt Bukarest, másrészt Párizs, London, Istanbul, Bécs és Berlin városokkal. A helyközi viszonylatokban is számos új áramkört helyeztek üzembe. A beszélgetések száma 5,977.814 volt az 1935. évi 5,242.789 beszélgetéssel szemben. A nemzetközi beszélgetések száma az 1935. évi 325.035 beszélgetésről 349.692-re emelkedett. A belföldi helyközi távbeszélő forgalom 14.1%-kal, a nemzetközi pedig 8.03%-kal emelkedett. A társaság tiszta nyeresége 192,793.571 lei volt. Ebből 6%-os osztalékot fizettek, a többi 132,793.571 leit későbbi rendelkezés szerint fogják felhasználni. A részvények nagyobb része a newyorki távbeszélő társaság kezében van. (J. P. 1937. 5.).

RADIO.

Amerika.

Az Amerikai Egyesült-Államokban az Ohio folyó legutóbbi nagy áradása által okozott katasztrófa alkalmából a rádió amatőrök rendkívül nagy szolgálatot tettek az országnak. Az amerikai (QST Amateur Radio) folyóirat megindító leírását közöl az amatőrök munkájáról, az európai fogalmak szerint alig elképzelhető katasztrófáról, amely 400 ember halálát okozta s 1,250.000 embert fosztott meg a hajlékától.

Természetesen nemcsak a rádió amatőrök, hanem valamennyi rádió szolgálat, így a hadsereg, a parti őrség, a rendőrség, a műsorszórási rádió mind együttesen segítettek, hogy a veszélyt amennyire csak emberi erőből telik, csökkentsék és enyhítsék. A sport-rádiósok azonban nemcsak saját készülékükön dolgoztak, hanem a katonai, rendőrségi és állami rádióállomások kezelésére is igénybe vették őket. A rádió fontosságát el tudjuk képzelni, ha arra gondolunk, hogy a rendes hírszolgálat az árvíz következtében mindenütt megszűnt s hogy hírszolgálat megszervezése annál inkább is szükséges volt, mert sok teljesen körülzárt helység és kerület is volt. A 15 nap alatt küldött hivatalos táviratok számát 100.000-re becsülik.

Az amerikai sport rádió szövetséghez tartozó katonai és tengerészeti egyesületek tagjait állandóan készenlétbe rendelték. A nem katonailag szervezett rádiótávíráskor nál a parancs-kiadásra szükség nem volt, mert azok a sport-rádiósok közt uralkodó szellemhez híven, önként ajánlották fel szolgálataikat. Főképpen a közeli forgalom lebonyolítására alkalmas hullámsávokban dolgoztak nemcsak távbeszélőn, hanem távirón is. Sok állomás napokon át éjjel-nap-

pal üzemben volt s a rádiósok végkimerülésig, dolgoztak. Számos hajó rádióállomását is sport-rádiósokkal ültették be. A hordozható, vagy hordozhatóvá átalakított állomásokat kis csónakokra szerelték s veszélyes, kalandos utak után fagyban és hóvihárban mindég oda vitték, ahol legnagyobb volt arra a szükség. Ebben a szükségmunkában több sport-rádiós vett részt, mint amennyi amatőr egész Németországban van. Kétségtelen, hogy a sok rádiósnak és a sok rádióállomásnak a közreműködése nagyban hozzájárult esetleges még nagyobb katasztrófa elkerüléséhez. Túlzás nélkül el lehet mondani, hogy az amerikai sport-rádió szövetség ennél a katasztrófánál ismételtelen nagyon jól bevált. Tagjainak hőstes és önfeláldozó teljesítménye révén a legnagyobb tisztelet és üdvözet jár ki nekik. (F. 1937. 13.).

*

Az amerikai Egyesült-Államok kormánya elhatározta, hogy saját műsorszórási rádióállomást állít fel. Az állomást, amely nagy teljesítményű és rövidhullámú lesz, a belügyminisztérium és a tengerészeti minisztérium fogja felépíteni. Ez az első eset amióta a rádió van, hogy a kormány saját műsorszórási állomás építésére határozta el magát, habár mint ismeretes, ott mintegy 600 rádióállomás működik, amelyek azonban mind hatalmas magánvállalatok kezében vannak. (P. R. 1937. 533.).

Cseh-Szlovákország.

A cseh-szlovák parlamentben elhangzott kérdésre a miniszterelnök kijelentette, hogy a cseh-szlovák rádió államosításának kérdését gondosan tanulmányozzák. Ebből a nyilatkozatból is következtethető, hogy a cseh-szlovák rádióknak a kormányhatalomhoz való még szorosabb csatolásának gondolatával a kormány tényleg foglalkozik. (F. 1937. 11.).

Franciaország.

A francia rádióelőfizetők tiltakoznak az ellen, hogy a rádió olyan órákban tartson a betegségről részletes előadásokat, amikor az emberek rendszerint családjuk körében asztalnál ülnek és esznek. Ez minden esetben épen úgy nem étvágygerjesztő, mintha az ételben hajszalet találnának. Több figyelmet kívánnak a műsor összeállítóktól és az ilyen előadásoknak a késő délutáni órákra való helyezésével gondolják megoldhatónak a kérdést. (R. Wo. 1937. 27.)

Lengyelország.

Lengyelországban 1937. év június havával nagyszabású rádiópropaganda kezdődött,

amely 3 hónapig tart. A rádiósorsoláson 500 értékes nyeremény szerepel, közte luxusautó, külföldi tengeri utazás, modern rádióvevőberendezés, fényképező készülékek stb. A sorsolásban mindazok részt vehetnek, akik június, július és augusztus hónapban rádióelőfizetők. Ezt a propagandát május hó 30-án valóságos propaganda láрма és zaj vezette be. Az egész nap feldíszített villamoskocsik és rádió adóberendezéssel felszerelt propagandaautók futottak Varsóban; a varsói rádió külön propagandaműsort adott amelyet a rádiókereskedők hangszóróján vagy a nyilvános tereken felszerelt óriási hangszórókon keresztül juttatták el a nép nagy tömegéhez. A rádiógyárak utcakereszteken a rádió közkedvelt személyeinek figuráit állították fel, legtöbbször karikatúra kivételben. A rádiókereskedők propaganda világítótesteket helyeztek el, az egyik fő utcakereszteződésnél pedig kötött léggömböt, amely léggömb propagandatáblát tartott. A város különböző pontjain felengedett léggömbökről rádióvevőkészülékek ingyenes beszerzésére szolgáló utalványokat ejtettek le. A rádiópropaganda fontossága már régen arra indított több egyesületet és szervezetet, hogy a rádió terjesztésében összedolgozzanak, és hogy jobb eredményt érjenek el, több ilyen egyesület tömörült s megalakították a „rádió terjesztésének bizottságát”. Ide tartoznak a rádióhírlapírók klubja, a vasutasok katonai előkészítő szövetsége, a postaalakalmazottak, az úgynevezett vasuti családok, a rendőrségi családok, a katonai családok, a rokkantszövetség, a tanítók szövetsége, a tüzoltó szövetség, a védszövetség és a városi alkalmazottak szövetsége. A vidéki adóállomások városaiban „Vidéki Bizottság”-okat alakítanak, amelyek még további szervezeteket fognak életre hívni. (R. Wo. 1937. 25.).

Németország.

Németországban 1937. év első hónapjában 224 rádióorvhallgatót ítéltek el. Hét esetben $2\frac{1}{2}$ hónapos elzárás, 163 esetben pedig 200 márkáig terjedő pénzbírság volt a büntetés. (R. Wo. 1937. 25.).

Olaszország.

Olaszországban foglalkoznak a rádió amatőr adóállomások újból való engedélyezésének kérdésével. Engedélyt azonban csak fasiszta szervezetek fognak kapni. (R. Wo. 1937. 27.).

Törökország.

Török rádióhálózat Ankarában való építésére, továbbá egy százhusz kilowattos mű-

sorszóró és egy 20 kw teljesítményű rövidhullámú rádióállomás felállítására a törökök a Marconi társasággal már szerződést kötöttek. Ezek az adóállomások az Ankarától 15 mérföld távolságra fekvő Etimesstunban lesznek felállítva. Az ankarai rádióhálózatban öt főstudiót építenek, amelyek közül az egyik nagy hangversenyterem lesz. (R. Wo. 1937. 27.).

VEGYES.

Egyiptom.

Az egyiptomi kormány az 1938. év február 1-én Kairóban kezdődő távközlési nemzetközi értekezletnek előmunkálatait szervező bizottság létesítésével már megkezdte. Ez az 1937. április 8-án kelt királyi rendelettel életrehívott bizottság első ülését 1937. május 17-én tartotta Mahmoud Fahmy el Nokrashy Pasa közlekedésügyi miniszter elnöke alatt. Megnyitó beszédében hangoztatta az elnök az elkövetkező nemzetközi értekezlet fontosságát és előrelátható sok tárgyalási anyagát. Eddig több mint 1300 önálló javaslat érkezett be. Ezért az értekezletnek időtartamát hat hétre becsülik, a résztvevők számát pedig 800 személyre. Az üléseket Heliopolis Palace szállóban tervezik megtartani. A részletek szabályozását egy a különböző egyiptomi közlekedési és hírszolgálati vállalatok képviselőiből alakított albizottságra bízták. (D. V. Z. 1937. 24.)

Dr. Teesz Frigyes.

Évenként egyszeri postakézbítés. A rendezett viszonyok között élő európai államok postaküldöncői és kézbesítői, akik kézbesítő körutjukat a legnagyobb békeségben és biztonságban teszik meg, el sem képzelik, hogy kartársaiknak némelyik országban milyen nagy nehézségekkel kell megküzdeniük.

Igy pl. Indiában a postaküldöncök élete állandóan veszélyben forog: árral borított, tigrisektől látogatott-, egymással háborúban álló törzsek által veszélyeztetett területeken kell áthaladniuk.

Norvégiában és Svédországban a faluzó levélhordóknak a szigorú tél szeszélyeivel kell megbirkóznuk. Körutjukat hótalpon vagy rénszarvasak által vontatott szánon teszik meg. A stockholmi postaműzeumban látható egy kitömött rénszarvas, mely alatt egy befagyott folyón történt átkelésnél a még gyenge jég beszakadt, a bator állat azonban addig küzdött, míg a zárlatokat és a szánt partra nem vonta.

Kínában több olyan postavonal van, melyeken lovasküldöncök látják el a szolgálatot. Ilyen útvonalon a Kína északnyu-

gati részén Turkesztánba postát szállító küldöncnek 40 nap és 40 éjjelen át tartó utat kell megtennie. Ezen az útvonalon a postaküldönc kirablása és meggyilkolása nem ritka eset.

Észak Kanadában is nagy nehézségekkel jár a postaszállítás. Különösen a kanadai lovasrendőrség állomáshelyén túl, az Északi Jegestengerben fekvő Herschel Island-ra, ahol az amerika-kanadai határ a befagyott tengerbe nyulik, évenként csak egyszer, a Mackenzie folyó partjai mentén kutyaszánokon visznek postát.

A magányos Tristan da Cunha sziget lakói boldogok, ha évenként egyszer is postához juthatnak.

De nemcsak ilyen távol, hanem még Európa közelében is vannak helyek, amelyekre a postaszállítás csak nagyon rendszertelenül és nagy időközökben történik. Ilyen a Hebridák csoportjába tartozó St. Kilda szigete. Ez a kis sziget az erősen háborgó tengernek a hajójáratokon kívül eső helyén fekszik és ezért a karácsonyi posta is gyakran csak január végén jut el oda. (P. Z. 1937:3.) (Zappe.)

Hordóposta az Azoroknál. Ha valamilyik tengeri gőzös útközben az Azorok közelébe jut és legénysége, valamint utasai postáját különböző rendeltetési helyekre akarja eljuttatni, éppen olyan egyszerű, mint furcsa alkalmi szállítási módot alkalmaz. A leveleket és levelezőlapokat a későbbi bérmentesítésre előirányzott készpénzzel együtt egy kis hordóba helyezik el, amely egy póznához van erősítve; a pózna mindkét végén egy kis zászló van. A szigetek közelében a postát tartalmazó kis hordókat a tengerbe dobják. A zászlócskák mutatják meg a halászsoknak, hogy az „úszó levélszekrény“ hol található. Igen gyakran valóságos verseny keletkezik a halászok között a zsákmányért. Tudják ugyanis, hogy a jutalom nem marad el, mert a megtalált küldemény bérmentesítése után, tapasztalat szerint, még jó borralaló is marad részükre. (Phila-Post (123) 82. oldal.)

U. S. A. Utazó levélszekrény. Az Amerikai lapokban nem rég a „legkisebb postát szállító különvonatnak“ a képe jelent meg. Egy kézbesítő levélszekrényről van szó, amely az ismert gyermekjáték nagyságú villamos vasút segítségével egy oregoni farmer lakása és a postautónak az országúton levő megállóhelye között közlekedik. E berendezkedés az Egyesült

Államok különleges külterületi kézbesítési viszonyaihoz igazodik. A gépkocsival felszerelt külterületi kézbesítő nem keres fel minden egyes címzettet, hanem csak bizonyos útvonalon jár s az útvonaltól távolabb lakó címzetteknek kell vele összeköttetést keresni. Aki erről nem gondoskodik, az kénytelen küldeményeit a sokszor messze fekvő postahivatalban átvenni. Sok esetben úgy létesül az összeköttetés, hogy egy vagy több címzett magának szabványos és szállítható levélszekrényt szerez be, amelyet az országuinak arra a helyére állítanak fel, ahol a külterületi postautó megáll. A levélszekrény olyan beosztású, hogy benne feladásra szánt küldeményeket is lehet elhelyezni s a szekrényen jelezni lehet a kézbesítőnek, hogy a küldeményeket vegye ki és vigye magával. Az útkeresztezésnél sokszor egész sereg levélszekrény van kerítésekre és oszlopokra felszerelve. Tömeges, össze-visszaságban történt elhelyezésükkel a tájképet bizony nem szépítik. Ezekbe a ládába osztja el a kézbesítő a hozott küldeményeket. A címzettnek azonban gyakran még hosszú utat kell megtennie, hogy elérje saját szekrényét és hogy megnézhesse, van-e benne számára küldemény. Hogy ezt az utat megtakarítsa, az említett farmer szekrényét egy kis, gyermek villamos-vasútra szerelte. Abban az időben, amikor a postajárat jön, lemegy a levélszekrény a síneken az országútra. Mikor a kézbesítő a farmer küldeményeit már elhelyezte benne, még csak azt a szívességet kell megtennie, hogy egy gombot megnyomjon és a levélszekrény megint visszautazik a farmhoz, ahol a farmer az érkező postát kiemeli. Ha a kézbesítő elfeledné a levélszekrényt ismét mozgásba hozni, akkor a farmer az áramot lakásából is bekapcsolhatja. (Phila-Post (123) 82. oldal.)

Vidám eset adódott nemrég Londonban. A brit postaigazgatóság határozata szerint a postaalkalmazottak, akik a levélszekrények üritését ellátják, ha a küldemények súlya több, mint 16 kg s a legközelebbi postahivatal távolsága több mint 400 méter, vagy ha 18 kg-nál többet kell vinniök, gépkocsit bérelhetnek. Mikor nem rég a belvárosban egy postaalkalmazott ezzel a joggal élt és két nehéz levélszákkal gépkocsiba szállt, a járőkelők rendőrnek akarták átadni, mert postatolvajnak gyanították. (Die Postmarke (377) 41. oldal.) (Dr. Merza Gyula.)

BÉLYEGHÍREK.

Timbrenouvelles.

Bélyegstatisztika 1936. Az új bélyegek kibocsátása, a darabszámot illetőleg, az utóbbi években csökkenő irányzatot mutat. Ez a hanyatlás 1931. óta tart, egyedül az 1935. év volt kivétel, amikor a britt uralkodói jubileum miatt több mint 200 újdonság került a piacra. Ettől eltérően az állandó hanyatlás féltremerhetetlen s 1936-ban még meg is erősödött. 1934-el szemben kerekben 150-nel csökkent; a kiadott bélyegek száma 1936-ban már csak 1458. Ez a háború vége óta — kivéve az 1926. és 1929. éveket — a legkisebb szám. Az egyes kontinenseken elosztva, a következő képet kapjuk: (zárójelben az 1935. évi számok) Európa 447 (573), Ázsia 224 (252), Afrika 236 (362), Amerika 502 (495), Ausztrália és Oceánia 49 (108). Legfeltűnőbb a csökkenés az európai bélyegek számában. Csökkenő irányzatot találunk a légipostabélyegeknél is. Számuk 1934-ben még 295-öt tett ki, 1935-ben még 280-at, 1936-ban leesett 204-re; ez jel arra, hogy ennél a bélyegfajtánál inkább a szükséglet, mint az alkalom dönt és a szükséglet kielégítésére kevesebb bélyeg is elegendő. Arányszámban kifejezve, a légipostabélyegek még csak 13.5 (15.5) százalékát tették ki az összes bélyegek számának. Az általános csökkenés ellenére emelkedett az emlék- és különkiadású bélyegek száma: 1934: 466, 1935: 520, 1936: 530. Ez a szám a teljes mennyiségnek 36 (29) százalékáa, vagyis az újdonságoknak több mint egyharmada felesleges volt. A különkiadású bélyegek nagy része Európára esik; a 447 Európában kiadott bélyeg közül 241, több mint 53 százalék, alkalmi bélyeg volt. Tehát minden második európai új-kiadás postai szempontból felesleges volt. (Phila-Post (120) 28. oldal.)

Különleges szerencsekívánat bélyegek vannak Ausztriában készülőben. Különösen szép mélynyomású kiállításban fognak folyó évi december hó közepén megjelenni és mindenfajta szerencsekívánatot tartalmazó küldeményre alkalmazhatók lesznek. Az osztrák postaigazgatás teszi tehát az első kísérletet, hogy ugyanúgy, mint az üdvözlő táviratoknál a díszlap által, a levélbeli szerencsekívánaton is különleges, ünnepélyes jellegű kiállítással számolhassunk. A bélyegek 12 és 24 Groschen értékjelzéssel, felár nélkül, kerülnek kibocsátásra és érvényesek mind a bel-, mind a külföldi forgalomban. Az

árusítási idő egy évig fog tartani. Ha beválik, akkor minden évben december hó közepén ilyen szerencsekívánat bélyegek fognak megjelenni. (Die Postmarke 1937: 13. számából.) (Die Postmarke (387) 168. oldal.)

„Saját kezébe kézbesítendő“ jelentésű bélyegek. A csehszlovák postaigazgatás új bélyegeket adott ki, amelyek a saját kezébe való kézbesítés célját szolgálják. E bélyegeket csak ajánlott küldeményekre, értéklevelekre és csomagokra lehet használni, közönséges levélpostai küldeményeket ezekkel nem lehet bérmentesíteni. Azonos értékjelzéssel, kék és piros színben kerültek e bélyegek kiadásra, s mint-hogy alkalmazásuk iránt kétségek merültek fel, helyén való, hogy az alkalmazásukról, röviden megemlékezzünk.

1. Kék kézbesítési bélyeget akkor használ a feladó, ha azt akarja elérni, hogy az általa feladott küldeményt kizárólag a címzettnek, tehát meghatalmazás kizárásával kézbesítsék. Ha a címzettet nem lehet megtalálni, a kézbesítő háromszor kísérli meg a kézbesítést s azután a postahivatalban való átvétel végett a kézbesítő hivatalnak adja vissza. Tehát teljesen ki van zárva, hogy egy ilyen megjelölt küldemény más kezébe kerülhessen. A kék kézbesítési bélyegek három sarkába egy-egy „V“ látható; „Vyplatny“ = fizetve, vagyis, hogy a saját kezébe való kézbesítésért a pótdíjat a feladók már megfizette a feladó.

2. Piros kézbesítési bélyegeket a postahivatal akkor használja, ha a címzett kéri, hogy érkező ajánlott küldeményeit, értékleveleit és csomagjait saját kezébe kézbesítse a postahivatal. Ezeknek a bélyegeknek három sarkába egy-egy „D“ betű van, amely a „Doplatny“ = fizetendő szónak rövidítése, s azt jelenti, hogy a saját kezébe való kézbesítésért a pótdíj még nincs leróva.

A kék kézbesítési bélyegeket természetesen csak belföldön lehet alkalmazni és ez így is van jól, mert ezek a bélyegek inkább zárópecsétjegyhez hasonlítanak s a sürgönyök leragasztásához használt ragjegyeknél nem jobb kivitelűek.

A rendes bélyegektől való jobb megkülönböztetés céljából e kézbesítési bélyegek három szögletű alakban készültek. Kék vagy piros alapon három sötét és egy fehér „50“ értékjelzés és „Ceskoslovensko“ szöveg s ezenkívül a már említett V, illetőleg D betű van rajtuk. Ivenként 100

drb. készült fehér vízjelnélküli papíron. (Phila-Post (121) 45. oldal.)

Mi minden fér egy bélyegre. A „Hamburger Fremdenblatt” közli: Karl Bransky nevű cseh munkás néhány évvel ezelőtt olivasta az újságban, hogy egy angol egyetemi hallgató egy bélyeg hátoldalára 600 szót írt és ezzel a kisírás világrekordját felállította. Ez nem hagyta őt békében; egyik bélyegét a másik után teleírta és mindig sűrűbben és sűrűbben. Felvitte 1100 szóig s ezáltal világrekorder lett. Még ez sem volt elég s folytatta próbálkozását, amíg elérte a 4000 szót. Felajánlotta miniatürművészete próbáiból Masarayknak, Benesnek, Mussolininak és más államférfiaknak. A párizsi vilákiállítás is kiállított egy kis gyűjteményt bélyegeiből, összesen 15 darabot, mindegyik 4000 szóval volt teleírva. (Phila-Post (123) 82. oldal.)

Sürgős küldeményeknél eddig gyakran előfordult, hogy az előírt piros ceruzával írt keresztet a postatisztviselők sok esetben úgy alkalmazták, hogy a bérmentesítésre használt bélyegek megsérültek s ezáltal vesztek értékükből. A bélyegkereskedők köréből tett panaszokra a német birodalmi posta a filatelisták érdekeinek elismerésre méltó megértésével elrendelte, hogy az áthúzást (átkeresztvezést) úgy kell alkalmazni, hogy az bélyegeket ne érintsen. (Die Postmarke (387) 167. oldal.)

A német postaigazgatás újabbban megtiltotta a bélyegeknél tintával vagy színes ceruzával való áthúzását. A bélyegeknél a feladáskor való ilyen értéktelenítésé eddig is tilos volt, jövőben azonban ezt az eljárást szállítás közben és a rendeltetési helyre való beérkezéskor is mellőzni kell. A nagyobb postahivatalok a feladáskor lebélyegezetlenül maradt bélyegek értéktelenítésére a keletbélyegzőhöz hasonló „Nachträglich entwertet” feliratú bélyegzőt használnak, míg a többi hivatal az értéktelenítést rendes keletbélyegzőjével végzi, ennek lenyomása mellé azonban kézírással „n” betűt alkalmaznak. A német igazgatásnak e rendkívül megértő intézkedéséért, amely sok gyűjtői célra alkalmas bélyegét ment meg a megsemmisüléstől, nem lehetnek a bélyeggyűjtők elégedetlenségek. (Die Post-Marke 1937:11/12-ik sz.)

Miért nincs angol légiposta bélyeg? Sokszor felmerül az a kérdés, miért nem ad ki Anglia légiposta bélyegeket? Erre vonatkozóan az angol postaigazgatás válasza a következő: Hogy egy légipostai küldemény, mint ilyen megjelöltessék, a postatisztviselők részére elegendő a küldeményen egy jelzés, hogy annak légi úton szállítását kívánják. Ezt a célt szolgálja a nemzetközi megállapodás által előírt kék légiposta ragjegy. Majdnem lehetetlen, hogy egy légiposta bélyeg ebben a tekintetben a légiposta ragjegyet pótolja. Ha a feladóktól megkövetelnék, hogy a légiposta küldemények bérmentesítéséhez csak légiposta bélyegeket használjanak, az kényelmetlenséget jelentene és abban a pillanatban, amelyben a posta közönséges levélbélyegek használatát megengedi, a légiposta bélyeg többé nem tekinthető a légi úton való szállításra irányuló óhaj jelzésének. Ehhez járul még, hogy nem egy, két vagy három, hanem legkevesebb 20 légiposta bélyeg kiadására volna szükség. Ez által a kezelés és a légiposta bélyegek árusítása a legnagyobb mértékben nehézkessé válna. Eszerint a légiposta-bélyegek kiadásának szüksége nem áll fenn. Megemlíthető még, hogy külön légiposta bélyegek kiadása a bélyeggyűjtők előnyére szolgál. Ily célra külön bélyegek kiadásától az angol postaigazgatás tartózkodott.

Ehhez a Würzburgban megjelenő Main-Post-ból átvett cikkhez, a Pozsonyban kiadásra kerülő Donau-Post (1937:1 sz.) a következő megjegyzést fűzi: Valóban követendő példa más országok részére, amelyek anélkül, hogy repülőterrel, vagy repülőgéppel rendelkeznének, „Légiposta-bélyegekből” valóságos tobzódhatnak.

Az osztrák postaigazgatás legközelebb 1.50 Schillingért bélyegfüzeteket hoz forgalomba. Ezek 12 és 1 Groschen értékjelzésű bélyegeket fognak tartalmazni. Továbbá az a terv, hogy a bécsi főpostán az idegen országokból eredő forgalomban levő, használatlan bélyegek eladását bevezetik, mi ellen a bélyegkereskedők joggal tiltakoznak. Mint ismeretes, a budapesti gyűjtők hasonló óhaját a magyar postaigazgatás elutasította. (Dunaupost 50. oldal.) (Dr. Merza Gyula.)

HIREK.

Nouvelles.

Dr. Nagy Endre postafőigazgató bucsuztatása. Május hó 26-án meleg és bensőséges ünneplés keretében bucsuztatta el a debreceni postaigazgatóság, a kerületi kincstári és postamesteri hivatalok személyzete a kerület vezetőjét, dr. Nagy Endre postafőigazgatót, ki 40 évi szolgál-

latának betöltése után f. évi június hó 30-án vonult nyugalomba.

Délelőtt az igazgatóság dísztermében a kerület személyzetének szépszámú küldött-sége előtt az igazgatóság tisztviselői kara nevében Szűk Ödön postaigazgató magas-szárnyalású beszédben méltatta a távozó

főigazgató elévülhetetlen érdemeit és mondott köszönetet azért a jóindulatért és támogatásért, mellyel dr. Nagy Endre főigazgató minden alkalommal felkarolta a tisztviselői kar érdekeit. A kincstári hivatalok részéről dr. Monus Ferenc főfelügyelő a Debrecen 1. sz. postahivatal vezetője búcsúztatta.

Dr. Nagy Endre főigazgató meghatótan köszönte meg a hozzáintézett hálás búcsuszavakat. Az ünnepély végeztével Szűk Ödön postaigazgató, a kerület vezetőjének helyettese átnyújtotta azokat az értékes ezüst emléktárgyakat, melyeket az igazgatósági, kincstári és postamesteri kar ajándékozott halálának emlékéül közszeretben álló főigazgatójának.

Este az Arany Bika szálloda hatalmas üvegtérképben 300 terítékes társasvacsora volt dr. Nagy Endre főigazgató tiszteletére. A vacsora alatt Szűk Ödön igazgató mondott igen hatásos pohárköszöntőt, majd Sándi Béla főfelügyelő, a Miskolc 2. sz. postahivatal vezetője és Csermely Lászlóné lillafüredi postamester köszöntője után, dr. Nagy Endre mélyen szántó beszédben köszönte meg a meleg búcsuztatást és a szeretetnek, ragaszkodásnak megnyilvánulását.

Dr. Sáray Ferenc postafőigazgató nyugalombavonulása. A szegedi kerületi postaigazgatóság vezetője, dr. Sáray Ferenc postafőigazgató 40 évi szolgálati idejét kitöltvén június hó végén nyugalomba vonult. Hivatali működését befejezván, munkatársaitól és a kerületbeli postahivatalok személyzetétől június hó 29-én bensőséges, meleg szavakkal vett búcsút, hangoztatván, hogy 17 évi szegedi igazgatósági szolgálata, közte 3 évi vezetői működése alatt nemcsak a szolgálat menetére és a közérdekre volt éber figyelemmel, hanem a gondjaira, vezetésére bízott személyzetnek atyai gondoskodója volt, azok jólétének, előmenetelének előmozdításán, bennük az összetartás és a baráti érzés, valamint a hazafias és vallásos szellem ápolásán is szeretettel fáradozott. Az elért eredményeket, sikereket munkatársai és a kerületbeli hivatali személyzet kötelességtudó, lelkiismeretes, buzgó munkájának és támogatásának tulajdonítva arra kérte munkatársait s a hivatalok személyzetét, hogy hűséges, buzgó és értékes szolgálattal hivatali utódját is támogassák és a szebb, boldogabb jövő kialakításán, Nagymagyarország visszaszerzésén kitartó, lankadatlan erővel dolgozzanak.

A mély hatást keltő beszéd után az igazgatóság és a kerületbeli hivatalok személyzete nevében dr. Bugyi József igazgató, az igazgatóság vezetőjének helyettese vett búcsút a kerületi igazgatóság éléről nyugalomba vonuló postafőigazgatótól.

Ugyanekkor búcsúzott el az igazgatóság

s a kerületbeli postahivatalok személyzete a Budapestre áthelyezett dr. Bugyi József igazgatótól és a 40 évi szolgálati idő letelével szintén nyugalomba vonuló Dittrich Vilmos igazgatótól.

Dr. Sáray Ferenc postafőigazgató a szegedi postaigazgatóság június hó 30-án adta át utódjának, Szűcs Endre postafőigazgatónak.

A m. kir. posta személyzete jóléti alapítványának 1936. évi működéséről. A kezelési bizottság a személyzet által felajánlott és befizetett hozzájárulásokból és egyéb bevételekből az 1936. évben a tényleges és nyugdíjas alkalmazottak segélyezésére 5.337 esetben 254.550 pengő 07 fillért fordított az alább felsorolt címeken és részletezés szerint:

1. Az önhibájukon kívül súlyos anyagi helyzetbe jutott alkalmazottak részére 2.403 esetben 54.994 pengő 80 fillér pénzsegélyt utalt ki.

Az alapítvány kezelési bizottsága a pénzsegély címén rendelkezésre álló hitel terhére az 1936. évben a családvédelem fokozott érdekében bevezette az 5. pont alatt részletesen tárgyalt kiegészítő anyagi segélyeket s kiterjesztette a 7. pontban részletezett fürdőjegyekedvezményeket.

2. A jóléti alapítvány által nyújtott temetési segélyre igényjogosultak száma 47.631 személy. Ebből a havi hozzájárulási díjat vállaló családfő (fizető tag) 22.618, feleség 12.318, gyermek 12.695.

A bizottság az 1935. évben 552. esetben kifizetett 162.571 pengővel szemben az 1936. évben 512 esetben 144.857 pengő 38 fillér temetési segélyt folyósított.

A halálozás tehát az 1936. évben a jóléti alapítvány által nyújtott temetési segélyre igényjogosultak számában visszaesést mutat.

3. Az arra rászoruló postásgyermekek üdültetéséről az 1936. évben fokozottabb mértékben gondoskodott, amennyiben az 1935. évben nyaralásban részesült 398 gyermekkel szemben az 1936. évben a postaalakalmazottaknak 435 gyengén táplált gyermekét nyaraltatta.

4. Folytatta a karácsonyi gyermekfelruházást, s minthogy a súlyosbodó megélhetési viszonyok nyomán járó általános elszegényedés miatt nagy számú méltánylást érdemlő kérelem várt kielégítésre, a felruházásnak előző évi keretét nemcsak megtartotta, hanem a lehetőséghez képest valamelyest bővítette is. Az 1936. évi karácsonyi gyermekfelruházás alkalmával 1240 gyermek részesült 20.567 pengő 21 fillér értékű ruházati cikkekben. (Az előző évben 1202 gyermek 19.556 pengő 96 fillér értékben.)

5. Az alapítvány mind a tényleges, mind a nyugdíjas alkalmazottakat szülés

esetén támogatta. Ez a segélyezés 1936. évi június hó 30-ig oly formában történt, hogy az alkalmazott részére 15 daraból álló csecsemőkelengyét adott. A kezelési bizottság a személyzet részére nyújtott ezt a természetbeni segítséget megszüntette és helyébe 1936. évi július hó 1-től kezdődően a hathatósabb segítséget jelentő „Kiegészítő anyasági segély”-eket rendszeresített mégpedig olyképen, hogy a jóléti alapítvány a m. kir. posta betegségi biztosító intézetétől esedékes anyasági segélyt mindazoknál a postaalkalmazottaknál, akiknek e címen a törzsfizetés 70%-a jár, 30%-kal, vagyis az érdekelt egy havi csökkentett fizetésének teljes összegére egészíti ki. A bizottság a kiegészítő anyasági segélyt azokra az alkalmazottakra is kiterjesztette, akik a m. kir. posta betegségi biztosító intézetének alapszabályai értelmében anyasági segélyre még nem igényjogosultak.

Az 1936. év eső felében 333 postaalkalmazott kapott csecsemőkelengyét 4.928 pengő 40 fillér értékben, az 1936. év második felében pedig 414 postaalkalmazott részesült, összesen 10.505 pengő 28 fillért kitevő kiegészítő anyasági segélyben.

A kiegészítő anyasági segélyek bevezetésével a kezelési bizottság újabb tanujelét adta annak a törekvésének, hogy a családvédelmet hathatósabb mértékben kívánja szolgálni.

6. Az ismertetett karitatív segélyezéseken kívül a tényleges és nyugdíjas alkalmazottak és azok hozzátartozói részére — úgy mint az előző évben — kedvezményes üdülést nyújtott. Az üdülés általában 3 hetes csoportokban történt. A végből, hogy az alkalmazottakat minél olcsóbb üdültetéshez juttassa, az üdülési díjakat az álláshoz és fizetési osztályhoz és az igénybevett szobák fekvéséhez igazodó csökkenő arányban állapította meg. Ezenfelül a családok alkalmazottaknál további kedvezményként a feleség és önálló keresettel nem bíró gyermekek után fizetendő díjakat a családfő díjához viszonyítva 24%-kal, a 10 éven aluli gyermekek után pedig 46%-kal mérsékelte s az elő- és utóidényben még 18%-kal kisebb díjakat szabott meg, mint a főidényben.

Ezekkel a kedvezményekkel a bizottság az üdülőtelepek igénybevételét jelentékenyen megkönnyítette s a kis javadalmazású és családok alkalmazottak részére is széles körben lehetővé tette.

7. Az ismertetett kedvezményes üdülésen és a felsorolt segélyeken felül a bizottság kísérletképen még az 1935. évben bevezette a fürdőjegykedvezményeket. Ez a

támogatás abból állott, hogy a bizottság főként a fővárosban, továbbá egyes nagyobb vidéki városokban lakó azoknak a postaalkalmazottaknak és családtagjainak részére, akiknek anyagi helyzetük, szolgálati beosztásuk, vagy családi körülményeik miatt még az alapítvány által nyújtott kedvezményes üdülést sem volt módjukban igénybe venni, igen olcsó díjak mellett uszoda és strandfürdőjegyeket illetőleg ezekre szóló utalványokat adott. Mint-hogy a személyzet a fürdőjegykedvezmények kiterjesztését kérte, a bizottság a kedvezményt Budapestben és a négy postaigazgatósági székhelyen kívül 16 vidéki várostra is kiterjesztette.

A kedvezményes fürdőjegyekre az alapítvány az 1936. évben 7.304 pengő 38 fillért fordított. Ebből az összegből a fővárosban lakó személyzet rendelkezésére állott 15.000 darab jegy, illetőleg utalvány, melyből beváltak 9.918 darabot, a vidéken pedig 14.488 darab jegy.

8. A jóléti alapítvány működési körébe tartozó intézmények:

a) **A hirdetőiroda**, melyet a kezelési bizottság a 91.670/1933. K. M. sz. rendeletben kapott felhatalmazás alapján abból a célból létesített, hogy a távbeszélő szaknévsort a betűrendes távbeszélő névsorhoz hozzáfűzve a saját költségére és felelősségére kiadja s a postai nyomtatványoknak erre felhasználható helyein vagy egyéb alkalmas helyeken előzetes hozzájárulás kikérése mellett hirdetéseket alkalmazzon.

b) **Személyzeti étkezők**. Az egyes nagyobb hivataloknál és postai szerveknél fenntartott étkezők az olcsó ellátás útján a tényleges és nyugdíjas személyzet támogatását szolgálják. A bizottság az étkezőkben rendszeresített 50 és 70 filléres ebéddekkel különösen a kisebb fizetésű és szolgálati helyüktől távollakó alkalmazottaknak nyújt lényeges segítséget. A kedvezményes ebédeltetésen felül egyes étkezőkben a szegénysorsú postatisztképző tanfolyam hallgatóknak ingyen ebédet adott.

A jóléti alapítvány kezelési bizottsága működésében az elmúlt év folyamán is minden igyekezetével azon volt, hogy a segítségre szoruló alkalmazottak igényeit az anyagi lehetőség határai között a szükséghez képest kielégítse. Ennek a célnak szolgálatában arra törekedett, hogy feladatát a rendelkezésre álló keretek között minél eredményesebben betölthesse és a személyzet minden rétegére kiterjedő sokoldalú segítségével a nagy küzdelmekkel élő tényleges és nyugdíjas személyzet gondjain könnyítsen és azt megélhetésében minél hathatósabban támogassa.

Kiadó: Dr. LŐRINCZY GABOR, m. kir. postatanácsos.

Fővárosi Nyomda Rt., Lovag u. 18. — Felelős v.: Duchon J.